

Stilhistorie

Stilhistorien og alle referanser er utarbeidet av Søren Hald, samlingsansvarleg i forbindelse med Significanceprosjektet 2015-18

Innholdsfortegnelse

Objekt i Significance 2015-2018 fra Lesja, Lom og Vågå	3
Stutt innføring i stilhistoria.....	37
Stilhistorie for den norske folkekunstperioden ca. 1750-1850.....	39
Treskjærere og rosemalere og deres stil.....	39
Stilelement. Oversikt summarisk.....	42
Fargebruk	47
Rosemaling. lesjamaling	50
Ornamentikk. Diverse stiltrekk.....	52
Ornamentikk. Lesjaskurd, Flatskurd. Renessanseranken.....	54
Ornamentikk. Bruskarokk, barokkranke	55
Ornamentikk. Regeceakantus; båndakantus. Akantusrokoko. Nyklassisme. Ornamentikk etter ca. 1830.....	57
Akantusornamentikk. Variasjoner, typer.	59
Opplysninger.	62
Kildegrunnlag.....	62
Primus.....	62
NKKM-registreringskort, registrert 1991-1996. LBY0001-1139	62
Andre kataloger	62

Objekt i Significance 2015-2018 fra Lesja, Lom og Vågå

Alle opplysninger i dette kapittel er lagt inn i Primus av Søren Hald

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Skrin	Flatskurd med ranke i renessansestil antyder at skrinet kan være fra første del av 1700-tallet, kanskje siste halvdel av 1600-tallet; antakelig Lesjaskurd. (Hovedmotivet i Lesjaskurden (flatskurdtradisjon) var ensformige, flate og glatte ranker og rankestubber. De spiralopprollede blad er for det meste omgjort til småspiraler eller rundinger på stilk. Flatskurdtradisjonen holdt seg i Gudbrandsdalen til langt inn på 1700-tallet). Den brune grunnfargen er av seinere dato og var i bruk i perioden fra 1780-tallet og ca. 100 år frem. Den sitrongule fargen ble først vanlig i siste halvdel av 1800-tallet/ i løpet av 1800-tallet med den ny fargeindustrien. Fra Lesja jvf. O.A. 1925	1700-	Renessanse Flatskurd		LBY	0056
Skrin	Rosemalt med naturlige blomstermotiv, usymmetriske bladformer uten ranke og med rocailleformer i rokokkostil. Fra Lesjaskogen . Har den karakteristiske fargebruken for Lesjamaling blå, rød og gul.	1750-1850	Rokokko, Lesjamaling		LBY	0058
Skrin	Rosemalt dekor med regelmessige akantusranker på lokket og blomstermotiv i rokokkostil på fronten, begge motiv som var mye brukt i «Lesjamalingen» i perioden ca. 1750-1850. Inskripsjon 1827. (Fra Lesja jf. O.A)	1830-1850 1827	Lesjamaling, rokokko		LBY	0099
Skrin	Rosemalt kartusj med akantusbladverk og inskripsjoner på fronten. Naturalistisk blomster- og akantusbladornamentikk på lokk. Dekorfarge blågrønn, mørk blå, hvit. Kan være et eksempel på den tidligere	1796	Lesjamaling		LBY	0100

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	«Lesjamaling» mellom ca. 1750-1800 med bruk av naturalistiske blomster, mørkere blåfarger og varierte akantusformer (som LBY0331)					
Høvre og Bogtre	Skjellformer og langsgående riller på alt som ikke er akantus var vanlig mellom rokokko og empire på 1790-tallet. Akantusskurden minner om stilen til Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821) som har en klar og rein skurd med bladkrøller ut til siden og med en «perlerad» som dekor (som LBY0174). Fargebruken tilhører slutten på 1700, begynnelsen 1800-tallet, der rød, gul og blå farge var trenden.	1790-	Akantus	Sæterdalen	LBY	0149 b,c
Høvre	Akantusskurden minner om stilen til Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821): en klar og rein skurd med bladkrøller ut til siden. Det skråstilte sprinkelverket er et stiltrekk fra rokokkoen (ca. 1750/1775-1780/1800)	1775-	Akantus, rokokko	Sæterdalen	LBY	0149 a
Høvre	De mere avdempete gule, grønne, røde farger tilhører fargebruken på slutten av 1700-tallet begynnelsen 1800-tallet. Den forenklete akantus hører hjemme i samme periode.	1750/75-1800	Akantus		LBY	0150a
Bogtre	De mere avdempete gule, grønne, røde farger tilhører fargebruken på slutten av 1700-tallet begynnelsen 1800-tallet. Den forenklete akantus hører hjemme i samme periode	1750/75-1800	Akantus		LBY	0150b,c
Høvre og Bogtre	Fargebruken tilhører slutten på 1700-, begynnelsen på 1800-tallet, der rød, gul og blå farge var trenden.	1790-	Akantus		LBY	0150 a,b,c
Bogtre	Akantus 1700-tallet	1750-1800	Akantus		Lby	0151
Bogtre	Blågrå bunnfarge som var vanlig på siste halvdel av 1700-tallet. Likhet med skjæremåten til Sylfest Nilsson Skrinde, 1732-1785, Skjåk, og Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804, Skjåk: ingen ranke men bladverk (rokokko stilelement)	1750-1800	Akantus, Rokokko	Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804, Skjåk, usikker	Lby	0152

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	som går ut til en og samme side (liknende skjæremåte ses på LBY0166, LBY0168, LBY 0170)			Sylfest Nilsson Skrinde , 1732-1785, Skjåk, usikker		
Bogtre	Langsgående riller på alt som ikke er akantus var vanlig mellom rokokko og empire på 1790-tallet.	1790-1820	Louis XVI		LBY	0153
Bogtre	Akantusblad som ligger opp på en skjellform, et stilelement fra rokokkoen 1750-1800.	1750-1800	Rokokko		LBY	0154
Bogtre	Store tomme flater mellom midt- og endedekor på høvret i kombinasjon med rocaille- og akantusformer. En blanding av stilelement fra empiren (1810-30), rokokkoen(1775-1800) og den tradisjonelle akantuskurden. (LBY0156, LBY0287, VHV0443 er andre eksempler på blanding av rokokko -og empireelement)	1810-	Rokokko- Empire		LBY	0155
Bogtre	Store tomme flater med enkle former, f.eks. repsnoingsdekor i underkant av bogtreet er stilelement i empiren (1810-1830). Bladverk i stedet for ranke, et rokokkotrekk (LBY0155, LBY0287 er andre eksempler på blanding av rokokko -og empireelement). Barokken hadde derimot rankeform	1775-1830	Rokokko- Empire		LBY	0156
Bogtre	Akantusskurd i rokokkostil med c- og s-former med bladtunger og preusserblå bunnfarge. Likheter med Skrindes skurd.	1750-1800	Rokokko		LBY	0157
Bogtre	Malt, akantusskurd i endene. Enkel, lite dekor et stiltrekk fra empiren (1810-30). Den enkle og veldig avrundede akantusformen er et stiltrekk som kan gjenfinnes på mye av skurden rundt midten av 1800-tallet (1830-60). Se også VHV0440, VHV1492.	1810 1860	Empire		LBY	0158
Bogtre	C-former og naturalistiske blomster og bladverk i rokokko-/blomsterbarokkstil som preget skurden på 1800-tallet; store tomme flater med en enkel dekor har hentet inspirasjon fra empiren; den fint avrundede	1830-1860	Rokokko empire		LBY	0159

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	akantus i endene gjenfinnes i mye av skurden rundt midten på 1800-tallet (1830-1860).					
Bogtre	Malt, skurd med bladformer, akantus og sammenhengende ranker i barokkstil.	1750-1800	Barokk		LBY	0160
Høvret	Skurden har bladformer med c-formet stengelstubber, usymmetriske bladformer og krone med skjellform i rokokkostil. Høvret kan være skåret av Hans Olson Helleløyken fra Vågå (1791-1858). Et særtrekk for Helleløyken var skap dekorert med et spir med bladskurd i midt på skapet sin topp. Den sentralt plasserte bladskurden på høvret representerer samme stiltrekk i mindre format. Samme stiltrekk ses på VHV1491	1750-1800	Rokokko		LBY	0161a
Bogtre	Skurden med volutter i c-form og usymmetriske bladformer i rokokkostil. Sammenhørende med LBY0161a som antakelig kan være skåret av Hans Helleløyken (1791-1858).	1750-1800	Rokokko		LBY	0161b
Bogtre	Skurd med rocailleformer og usymmetrisk bladornamentikk i rokokkostil. Åpne felter med enkel dekor i empirestil (1810-1830).	1810	Rokokko- Empire		LBY	0162
Bogtre	Akantusblad i kombinasjon med rocailleformer tilhører rokokkostilen (ca. 1750-1800); de større åpne felt med enkle former mellom midt- og endedekor på høvret tilhører empirestilen (ca. 1810-1830). Høvret er malt i de mørkere blå og røde farger som var vanlige mellom 1750 og 1800. (Se også, empiretrekk: LBY0155,0156, 287, VHV0443)	1810-	Rokokko - empire		LBY	0162
Bogtre	Naturalistsike, blomster-, plantedekor i rokokkostil. Enkel, lite dekor, tomme flater inspirert av empiren.	1810-1830	Empire		LBY	0163
Bogtre	Bogtreet kan ifølge fargebruken være fra perioden mellom slutten på 1700- og 1860-tallet der bruken av	1800-1860			LBY	0164

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	brunfargen var vanlig. Å dømme etter akantusdekoren som har en sammenhengende ranke, med ganske finskårne og realistiske former, kan bogtreet være fra slutten av folkekunstperioden midt på 1800-tallet. Utviklingen i akantusdekoren går fra Klukkstads (1705-1773) fantasifulle akantus over en mere stilisert og forenklet akantus fra slutten av 1700-tallet og videre igjen til det mer detaljerte og realistiske/naturalistiske, men spinklere enn hos Klukkstad, frem mot midten av 1800-tallet.					
Bogtre	Skurd malt med en dus rødfarge som var vanlig i perioden ca. 1750-1800; stilisert bladornamentikk og S-formede ranker (et rokokko stilelement). I bladornamentikken på høvren skal det rødmalte i åpningen mellom stilkene være bladverk, mens korsformene skal være åpningene mellom bladene.	1750-1800	Rokokko		LBY	0165
Bogtre	Skurd uten ranke i rokokkostil og bladverk som går ut fra en og samme side. En liknende skjæremåten ser man hos Sylfest Nilsson Skrinde, 1732-1785, Skjåk og Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804, Skjåk (liknende skjæremåte på LBY0152, 0168; LBY0170) Høvret har to malingslag, det eldste en mørkere rød farge som var vanlig vanlig ca. 1750-1800 (VHV1488, LBY0165, LBY0434, LBY0436, LBY0166)	1775-1804 1750-	Akantus. Rokokko	Sylfest Nilsson Skrinde, 1732-1785, Skjåk, usikker. Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804, Skjåk, usikker	LBY	0166
Bogtre	Høvret har C- og s-formede stengelstubber kantet med bladdekor i rokokkostil. Samme skurdstil kan man se hos Sylfest Skrinde 1732-1785, Skjåk og Sevald Sperstad 1753-1804, Skjåk. De røde, gule, blå fargene var trenden på slutten av 1700-tallet, tidlig 1800-tallet.	1775-1810	Akantus. Rokokko	Sylfest Nilsson Skrinde, 1732-1785, Skjåk, usikker. Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804, Skjåk, usikker	LBY	0168

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Bogtre	Flatskurdtradisjon/skurd med lavt relieff. Blomster og bladmotiv. Ingen akantusornamentikk. Flatskurdtradisjonen holdt seg i Gudbrandsdalen langt inn på 1700-tallet. Den rødlige dekorfargen kan være saft fra orr blandet med væske (spytt ble bl.a. brukt) som ofte ble bruk til å smøre ut over flatskurd mønstre. Den blågrå fargen var vanlig i siste halvdel på 1700-tallet.	1750-1800	Flatskurd		LBY	0169
Bogtre	Usymmetrisk ornamentikk satt sammen av forskjelligartet bladkrull i rokokkostil. Eksempler på slik skæremåte ser man bl.a. hos Skjåk-Ola (Ola Rasmusson Skjåk), 1744-1803, Malt i mørkere rød, grønn og blå farge som var vanlig i siste halvdel av 1700-tallet.	1750-1800	Akantus. Rokokko	Skjåk-Ola = Ola Rasmusson Skjåk, 1744-1803, usikker	LBY	0170
Bogtre	Dekor med naturalistiske blomster og bladverk i rokokko-/blomsterbarokkstil som preget skurden på 1800-tallet. De tomme flatene med en enkel dekor har hentet inspirasjon fra empiren. Den oransjerøde fargen hører til fargetrenden med sterkere farger i perioden ca. 1820-1850. (Stillikhet med LBY0159)	1820?- 1850	Blomsterbarokk		LBY	0171
Bogtre	Skurd i rokokkostil med usymmetriske bladmotiv uten ranke. Høvret er malt med brun bunnfarge som var vanlig fra 1780-tallet frem til 1850-70-tallet, der ådring etter hvert tok over (som VHV1514). Høvret sine mørkere røde og grønne farger hører hjemme i fargekulturen i siste halvdel på 1700-tallet.	1750-1850	Rokokko. Akantus		LBY	0172
Bogtre			røkekø		LBY	0172
Bogtre	Skurd med voluttranke. Det knekkete båndmotivet langs oversiden er et stilelement typisk Regencestilen (ca. 1720-1750)	1700-1750	Regence		LBY	0173
Bogtre	Langsgående riller på alt som ikke er akantus var vanlig i perioden mellom rokokko og empire, Louis XVI perioden	1790- (1821?)	Akantus	Jakup Rasmusson Sæterdalen,	LBY	0174

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	1780-1810. Samme stilelement finner du og på LBY0153, LBY0174, VHV0443. Akantusskurden kan minne om stilen til Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821). Den har en klar og rein skurd med bladkrøller ut til siden og med en «perlerad» som dekor (som på LBY0149). J.S. preget den seinere treskurden som ble «penere og penere» ut på 1800-tallet. Skap i Sundstugu på Jutulheimen og på Graffer og Sandbu av Sæterdalen.			Lom/Vågå (1756-1821), usikker		
Slede	Akantusskurd i rokokkostil med usymmetriske bladornament og bladverk uten ranke som går ut fra en og samme side. Liknende skurdstil kan ses bla. hos Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804, Skjåk, Akantus med kraftig stilk og kraftig krøll for enden i Skjåk-Ola stil. Sleden har barokkfatning med åpne spalter mellom rygglen og sidevanger, samt jevnt buet kantprofil på sidevanger. Som mange andre barokksleder har den løst reiseskrin som gjør det ut for sete og et frontparti som ender opp i en bakoverkrøll. Som på rokokkosledene er side- og setekarmer utstyrt med speil i en ornamental innramming.	1775-1800	Barokk Rokokko	Skjåk-Ola = Ola Rasmusson Skjåk, 1744-1803 Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804, Skjåk	LBY	0188
Slede	Rosemalt med kruller i c-former og taggete akantusblad i rødt og blått og med grønn bunnfarge. Grønn bunnfarge ble på moten fra begynnelsen på 1800.-tallet sammen med brun og hvit. Skurd med rocailleformer, naturalistiske blomster i rokokkostil. Sleden har barokkfatning med åpne spalter mellom rygglen og sidevanger, samt jevnt buet kantprofil på sidevanger. Som mange andre barokksleder har den løst	1775-1840	Barokk Rokokko		LBY	0189

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	reiseskrin som gjør det ut for sete. Som på rokokkosledene er side- og setekarmer utstyrt med speil i en ornamental innramming. Identisk sledetype og dekor: VHV1288					
Slede	Sleden har barokkfatning med åpne spalter mellom rygglen og sidevanger, samt jevnt buet kantprofil på sidevanger. Som mange andre barokksleder har den løst reiseskrin som gjør det ut for sete. Som på rokokkosledene er side- og setekarmer utstyrt med speil i en ornamental innramming og fronten ender opp i et skåret ornament (hode med krone). Skåret og malt dekor i rødt, hvitt og blått med akantusmotiv på rygglen og sidevanger ytterside.	1775-1810	Barokk Rokokko		LBY	0190
Slede	Skurd på baksiden av seteryggen i rokokkostil med c- og s-former og usymmetriske ornament satt sammen av diverse krull- og bladformer. Samme sted finner man knekkete regenceband med akantusblad (akantusband). Bruk av regence-/akantusband hos lokale treskjærere ser man bl.a. hos Jakub Sæterdalen fra Lom (1756-1821) f.eks. over korbuen i Lom kirke og hos Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå.	1775-1810	Regence, rokokko	Jakub Sæterdalen, 1756-1821) Usikker Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå, usikker	LBY	0191
Slede	Sleden er ikke rein rokokkostil som beskrevet i Aukrustkatalogen over, men en blanding av rokokko og empire. Som på rokokkosledene er side- og setekarmer utstyrt med speil i en ornamental innramming. Og som empiresleden har sleden bred front, avsluttet med en skvettskjerm av ståltrådnetting. Malt dekor med blå bunnfarge på side- og setekarmer, innrammet av brunmalt skurd med blomstermotiv. Sleden er malt rødbrun innvendig. Slede med empirefatning se også VHV1289	1800-1850	Rokokko Empire		LBY	0192

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Skrin	Små systematiske «hakk/prikker» i bunnflaten på frontparti, sider og lokk er brukt som dekorelement. Flatskurd med ranke i renessansestil indikerer at skrinet kan være «Lesjaskurd» kanskje fra siste halvdel av 1600-tallet eller begynnelsen på 1700-tallet. Hovedmotivet i Lesjaskurden var ensformige, flate og glatte ranker og rankestubber. Bladformene er ofte spiraloppullede blad, det meste omgjort til småspiraler eller rundinger på stilk. Flatskurdtradisjonen holdt seg i Gudbrandsdalen til langt inn på 1700-tallet.	1650-1750	Renessanse, Lesjaskurd, Flatskurd		LBY	0222
Høvret	Høvret er et bra eksempel på den stilblandingen som forekom på siste halvdel av 1700-tallet. Høvret sine flate akantusformer er stiltrekk inspirert av flatskurden som ble mye brukt i perioden 1650-1750 i Gudbrandsdalen. Samtidig har høvret akantusmotiv med bladformer som helt har fortrenget stenglene, et stilelement fra rokokkoen. I løpet av siste halvdel av 1700-tallet ble dette motivet/de flate akantusformene gradvis blandet med og avløst av en fyldigere akantusranke. Den brune bunnfargen var vanlig fra 1780-tallet og ut over 1800-tallet.	1750-	Rokokko Flatskurdinspiert		LBY	0283
Høvret	Akantuskurden kombinert med den utfyllende skurden i et innrammet område og den mørkere røde og grønne fargen var mye bruk i siste halvdel av 1700-tallet. Bladskurd uten stilk er et i stilelement kjent fra rokokkoen, mens bruken av tomme felt øverst på høvren er stilelement kjent fra empiren. Objekt med liknende stilelement på LBY0155, LBY0156. LBY0162,	1810-1830	Rokokko Empire		LBY	0287
Skrin	Malingen har blitt beskyttet med et lag ferniss el.l., noe som ble vanlig fra begynnelsen av 1700-tallet. Ingen skurddekor. I stedet er beslag av jern brukt som	1600-	Beslagdekor		LBY	0319

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	dekorelement, noe som periodemessig kan peke på 1600-tallet, tidlig 1700-tallet, der treskurden ikke var fremherskende. Liknende dekorbruk finner du på LBY0328. Skrinet har gjennombrutt mønster på beslag og store jernnagler som beslagfeste. Treverket som synes mellom beslagene er malt med horisontale bølgestrukturer i gul og brun. Den dominerende dekorfargen er brun og gul, men det finnes små rester av blå eller blågrønn på lokk, sidelister på lokk, front og bunnkant på bakstykket samt av gul på frontbeslag. Innsiden av lokket er malt i terracottarød nyanse. Tradisjonelt fremkom denne fargen ved bruk av saft fra orr blandet med spytt, som ble smurt ut over treet. (Fra Vestre Gausdal , jf. katalog O.A. 1925)					
Skrin	Flatskurd på lokk med spinkel, stilisert renessanseranke, der bladverk er omgjort til småspiraler eller rundinger. På skrinsidene akantusskurd med c-former, bladtunger uten stilk og naturalistiske småblad rokokkostil. Flatskurd var vanlig i Gudbrandsdalen i perioden ca. 1650-1750, mens akantusmotivet først ble vanlig på bruksgjenstander i løpet av siste halvdel av 1700-tallet. Den mørkere grønne og blå dekorfargen var vanlig i siste del på 1700-tallet, den brune bunnfargen var vanlig i bruk fra 1780-tallet. Fra Haugen, Østre Gausdal jf. O.A. 1925.	1750-1800	Akantus. Flatskurd		LBY	0320
Skrin	Rosemalt lokk med naturalistisk akantusranke som var vanlig i den tidlige rosemaling ca. 1740-1800. Inskripsjon med årstallet 1751 på lokket. Rosemalingen er antakelig «Lesjamaling» som ble preget av Klukstadslekten i 4 generasjoner fra midt på 1700 tallet til omkring midt på 1800 tallet. Et av Lesjamalingens særtrekk var den store variasjonen i bruken av akantusdekoren. Naturalistiske	1751	Lesjamaling Rosemaling		LBY	0321

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	blomster fra den tidlige rosemaling var et annet brukt dekorelement. Et skrin fra Lom hører også til denne dekortradisjonen (LBY0331, LBY0321). Fra Kleva, Øystre Gausdal ". (Jf. Katalog for Lom Bygdesamling, 1925).					
Skrin	Skurdekor mørk blå, grønn og hvit. Motiv med ranker av dobbelvolutter i s-form på lokket. Spinkel, stilisert ranke i renessanseliknende stil på fremsiden. Jernbeslag i rustrød med store dekorative nagler på lokk, midt fremside ned over nøkkelhullslås og omkring skrinet sine fire hjørner. Skrinet kan tilhøre perioden 1700-1750 før akantusmotivet ble mer vanlig på hverdagsobjekt. Fra Vågå , jf. katalog O.A. 1925.	1700-1750	Renessanse		LBY	0322
Skrin	Flatskurd med symmetriske ranker med spiraloppullede blad og greiner i Lesjaskurdstil antyder at skrinet kan være fra perioden 1650-1750. Frontpartiet har antydninger av ovale former i brusbarokkstil. Hovedmotivet i Lesjaskurden (flatskurd) var ensformige, flate og glatte ranker og rankestubber. De spiraloppullede blad er for det meste omgjort til småspiraler eller rundinger på stilk. Flatskurdtradisjonen holdt seg i Gudbrandsdalen til langt inn på 1700-tallet. Likhet med skurdmotiv skrin VHV0486. Fra Dovre , jf. katalog O.A. 1925)	1650-1750	Lesjaskurd Flatskurd		LBY	0324
Skrin	Flatskurd fra Lesja med geometriske former og seksbladrossetter tilhører flatskurdtradisjonen Gudbrandsdalen i perioden 1650-1750. (Fra Lesja jf. katalog O.A. 1925)	1650-1750	Flatskurd		LBY	0325
Skrin	Flatskurd fra Lom med enkelt utført renessanseranke med spiraloppullede blad som man kan se det i «Lesjaskurden» (1650-1750). Skurden har og antydninger	1650-1750	Lesjaskurd Flatskurd		LBY	0326

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	av ovale bruskarokkformer. Innskrift 1829 er antakelig av nyere dato enn skurden.					
Skrin	Rosemalt med blomstermotiv i grønn, hvit og blå. Muligvis fra rokokkoperiodens rosemalin (1750-1800), der bl.a. blomster og andre planmotiv var vanlig. (Den lyseblå fargen er tradisjonell 1700-tallsfarge i bruk på kister og skrin til omkring 1790-tallet, der man gikk over til mørkere nyanser.) Se også LBY0099	1750-1800	Rosemaling Rokokko		LBY	0327
Skrin	Som LBY 0319 Ingen skurd- eller malingdekor. Skrinet har i stedet jernbeslag med utskårne hjerte- og stjerneformer som dekor. Muligvis fra 1600-tallet der treskurden ikke var fremherskende. (LBY0319. LBY 0328) Smijernsdekor på høvrer f.eks. (1700-tallet) (LBY0441)	16/1700	Smijernsdekor		LBY	0328
Skrin	Flatskurd med bladmotiv. Dekorstilen hører hjemme i flatskurdtradisjonen som fortsatt var levende i Gudbrandsdalen helt opp til midt på 1700-tallet. Bunnfarge og beslag er overmalt med grønnfarge. Orangsjerød maling under grønnfarge. Grønnfargen er antakelig av nyere dato enn skurden. Grønnfargen sammen med brun og hvit ble på begynnelsen av 1800-tallet den ny trend for bakgrunnsfarger. Fra Lesja	1650-1750	Flatskurd		LBY	0329
Skrin	Akantuskurden er skåret med dypt relieff, noe som var vanlig i den første halvdel av «folkekunstperioden» ca. 1750-1800. Lokket har c-formede stengelstubber og sammenbundne dobbelvolutter med S-former i rokokkostil. (se også LBY0100)	1750-1800	Akantus		LBY	0330
Skrin	Beslag på front, midt med bladliknende former langs kant. Rosemalt med akantusranke i mørkeblå med gule roser på front og sider; bakstykke med akantusranke med naturalistiske blomster/roser i hvit og rød; på lokket	1750-1800	Akantus, rosemaling, lesjamaling	Jakup Erlandsen Klukstad på slutten av 1700-tallet, usikker	LBY	0331

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	er all dekor borte bare rester av blå, grønn, rødbrun farge att. Rosemalingen er et eksempel på "Lesjamaling". Et av Lesjamalingens særtrekk var den store variasjonen i bruken av akantusdekoren. Bruk av naturalistiske blomster fra den tidlige rosemaling var et annet dekorelement. Typiske farger var blå, rød og gul. Malingen er kanskje utført av Jakup Erlandsen Klukstad på slutten av 1700-tallet.					
Høvre	Bladskurden er enkel, stilisert, uten ranke og går ut fra en og samme side, stiltrekk kjent fra rokokkoen (ca. 1750-1800).	1750-1800	Rokokko		LBY	0431
Høvre	Malt, skurd med akantusmotiv. Den mørkere røde og blå fargen kan antyde at høvret kan være fra seint 1700-, tidlig 1800-tall, der disse fargene hadde en utbredt bruk.	1780-1810	Akantus		LBY	0434
Høvre	De røde, blå og gule farger, c-former og bladverk i stedet for ranke inspirert av rokokkoen peker mot slutten av 1700-tallet begynnelsen på 1800-tallet. Jernholdere til seleputene og jernringer for tømmer peker i samme retning. Eldre typer hadde som regel hull gjennom treet for både tømmer og seleputer.	1780-1820	Rokokko		LBY	0435
Høvre	Den mørkere røde, blå og grønne fargen kan antyde at høvret kan være fra seint 1700-, tidlig 1800-tall, der disse fargene hadde vanlige å bruke.	1750-1800-	Akantus		LBY	0436
Høvre	Rocailleliknende bladformer og blader som fortrenger stenglene i rokokkostil. Bruken av dypere røde og blå farger tilhører samme perioden.	1750-	Rokokko		LBY	0437
Høvre	Skurden har usymmetriske bladformer og c-forma stengelstubber i rokokkostil.	1750-1800	Rokokko		LBY	0438
Høvre	Dekor med store tomme felter, et stilelement fra empiren ca. 1810-1830. Den veldig avrundete akantuskurden i høvreendene er et trekk som gjenfinnes	1810-1830-	Empire		LBY	0439

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	på mye av skurden omkring midten på 1800-tallet (ca. 1830-60)					
Høvret	Høvret har akantusskurd med c-former og bladskurd uten ranke i rokokkostil; de røde og gule fargene var vanlig brukt på slutten av 1700- og begynnelsen på 1800-tallet.		Rokokko		LBY	0440
Høvret	Ingen skurddekor; malt; smijerndekor langs med toppkant. Tømmeringene inngår som en del av dekoren langs toppkanten. Smijernsdekor, var ikke var uvanlig på 1600- og frem til midt på 1700-tallet, der skurd på hverdagslige gjenstander ikke var fremherskende.	1700-1750	Smijernsdekor	Ob jekt ikke funnet	LBY	0441
Høvret	Bladskurden er i rokokkostil med bladverk som går ut fra en og samme side og uten ranke. Fargebruken med en lysere grønn tilhører perioden mellom 1820-tallet og 1850-tallet.	1820-1850	Rokokko		LBY	0442
Høvret	Høvret har stiltrekk fra rokokkoen med bladformer uten stengel og c-forma stengelstubber.	1750-	Rokokko		LBY	0443
Høvret	Ingen dekor som kan periodisere høvret. Det kan bare stadfestes at høvret er lagd før innkjøpstidspunktet 1909-1925.	Før 1920			LBY	0444
Høvret	Enkel skurd med ranke av enkel- og dobbelvolutter i c- og s-form uten bladverk eller akantusdekor. Kanskje fra perioden 1700-1750 før akantusranken ble et vanlig motiv i gudbrandsdalsskurden.	1700-1750			LBY	0445
Høvret	Flettet skurd. Akantusmotiv. Høvret har tydelige stengler og bladformer med bladtunger i stedet for greiner, som hos Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804, Skjåk og Sylfest Nilsson Skrinde, 1732-1785, Skjåk. Høvret antas å være fra slutten på 1700-tallet.	1780-1800	Akantus	Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804, Skjåk, usikker Sylfest Nilsson Skrinde, 1732-1785, Skjåk, usikker	LBY	0446
Høvret	Høvret har to malingslag, det øvre svart det underste orangerød. Skurd med stilisert akantusmønster som var	1780-1820	Stilisert akantus		LBY	0447

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	vanlig brukt på slutten av 1700-tallet og begynnelsen på 1800-tallet					
Høvret	Høvret har skurd med fyldig akantus og er malt med mørkere blå og rød farge, stilelement som tilhører siste halvdel på 1700-tallet. Akantusskurden med kraftig stilk og kraftig krøll for enden av bladverket, har likheter med skjæremåten til Ola Rasmusson Skjåk, 1744-1803 og Ola Iverson Bræk 1749-1833, Skjåk som skar i samme stil som Ola Skjåk.	1750-1800	Akantus	Skjåk-Ola = Ola Rasmusson Skjåk, 1744-1803 Ola Iverson Bræk, Skjåk, 1749-1803	LBY	0448
Høvret	Stilelement fra rokokkoen med rocailleliknende bladformer; fargebruk med mørkere blå og rødlig oker som og var vanlig i siste halvdel på 1700-tallet	1750-1800	Rokokko		LBY	0449
Høvret	Skurd med flate og glatte ranker med bladverk, som på Lesjaskurd, men i veldig enkel utføring. Ikke akantus.	1700-1750	Lesjaskurd		LBY	0450
Høvret	Skurd med element fra forskjellige stilperioder. Åpne tomme felt fra empiren (ca. 1810-1830), usymmetriske bladformer, bladverk som går ut fra en og samme side og en enkelt rocailleform fra rokokkoen (ca. 1750-1800) og avrundede akantusformer i høvreendene. Den lysende rødfargen er 1800-tallsfarge.	1810-1850	Rokokko, Empire		LBY	0451
Høvret	Høvret har skurd med fyldig akantus og er malt med mørkere blå farge, stilelement som tilhører siste halvdel på 1700-tallet. Profilert langs overkant fra krone t.o.m. hull for tømmer; opprinnelig innfelt krone som nå er borte.	1750-1800	Akantus		LBY	0452
Høvret	Ingen dekor som kan periodisere høvret. Det kan bare stadfestes at høvret er lagd før innkjøpstidspunktet 1909-1925.	Før 1920			LBY	0453
Høvret	Veldig sparsom dekor. Toppkant er dekorert med stilisert akantusmønster innrammet med repsnoingsdekor; hjerteforma beslagfester i jern. Har vært malt, men bare	1850-1900			LBY	0454

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	få rester av (lys grå) fargen bevart. Den lys grå fargen er sjeldent sett på høvrer og bogtre og liknende typer hverdagsgjenstander, men var det dominerende fargevalg i andre sammenhenger midt på 1800-tallet, eksempelvis på paneler på hovedfasader. Høvret er antakelig fra slutten av folkekunstperioden, midt på 1800-tallet eller seinere.					
Høvre	Utskåret krone, skåret akantusmotiv og profilerte kanter malt i blått, oransje opp på skurddekor og rød som bunnfarge. Eldste/underste malingslag på skurddekoren ser ut til å ha vært oransje, yngste blått. Høvret har en fyldig akantus som man kan se det i akantusskurden i perioden 1750-1800, rokokkoinspirerte stengelstubber med bladtunger og bladformer uten stengel. Den liljeformede krone på høvret er et stilelement som Ola Iverson Bræk, 1749-1833, ofte brukte på skapene sine. Malingsbruken med sterkere rød/oransje og blå farge tilhører det tidlige 1800-tallet.	1780-1830	Rokokko	Ola Iverson Bræk, Skjåk, 1749-1833, usikker	LBY	0455
Høvre	Skurd med langsgående riller på alt som ikke er akantus var vanlig mellom rokokko og empire på 1790-tallet. C-former og usymmetriske blad blandet med blomstermotiv i rokokkostil. "Perleraden" som man kan se midt i rankeverket er et dekorelement som ble brukt av Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821).	1790-	Rokokko-og perioden før empiren	Sæterdalen	LBY	0456
Høvre	Skurden har blomstermotiv i rokokkostil; ingen akantusmotiv. Hører sammen med 457a	1750-1800	Rokokko		LBY	0457a
Bogtre	Skurden har blomstermotiv i rokokkostil, ingen akantus. Prikkene i skurden er et dekorelement som var mye brukt av Estin Guttormsen Kjørrn, Heidal (1727-1805). De store tomme flatene er et velkjent stilelement fra empiren 1810-1830	1750-1800	Rokokko		LBY	0457b,c

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Høvve	Høvvet er av reinsdyrhorn og har smijernsdekor, noe som ikke var uvanlig i perioden fra slutten på 1600-tallet til midt på 1700-tallet. Tilstand på lærreim, høvveball og metallbeslag for oppholdsreimer tyder dog på at høvvet kan være av nyere dato, kanskje 1800-talls. Andre liknende objekt i horn, se VHV0306, VHV0307	1700-1850			LBY	0458
Høvve	Høvve i kombinert jern- trekonstruksjon. Sannsynligvis nyere høvvevariasjon fra 1900-tallet	1900-1950			LBY	0805
Høvve	Ingen dekor, industriprodukt fra 1900-tallet.	1900-			LBY	0806
Bogtrær	Ingen dekor, industriprodukt fra 1900-tallet.	1900-			LBY	0807
	Ornamentikk med veldig avrundet akantusskurd peker mot perioden 1830-1860, men høvven kan gjerne ha vært produsert etter dette tidspunktet og vært i bruk av givers bestefar far på siste halvdel på 1800-hhv. på beg. av 1900-tallet.	1830-1900			LBY	0810
Høvve	Ornamentikk med veldig avrundet akantusskurd peker mot perioden 1830-1860, men høvven kan gjerne ha vært produsert etter dette tidspunktet og vært i bruk av givers bestefar far på siste halvdel på 1800-hhv. på beg. av 1900-tallet	1830-1900			LBY	0976
Bogtrær	Bogtrevariant uten dekor. Manglende dekor kan tyde tyde på at bogtrærne var til hverdagsbruk og ikke til stasbruk som de skurddekorerte. Manglende dekor kan også bety at bogtrærne er produsert etter bruken av treskurd på hesteredskap hørte opp i løpet av siste halvdel av 1800-tallet. Ellers samme konstruksjon som 1800-tallets dekorerte bogtrær med åpninger (skåret for hand) i treet for nakkereim, dråt og ev. for brystreim.	1850-1900			LBY	0978a,b
Sledeskrin	Empireform. Hører til slede LBY0192 som har en blanding av rokokko og empire stilelementer.	1800-1850	Empire		LBY	1330

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Skrin	Skrin i furu. Lokk med 2 sidelister, 2 hengselbeslag, 1 låsbeslag. Lokk av fire bord holdt sammen av jernbeslag. Front med beslag for nøkkelhullslås. Beslag langs kanter på lokk og skrinramme. Handtak i jern og beslag i kors på sider. Det ble ofte brukt jernbeslag i stedet for tapping av skrinrammen. Jern var en billig ressurs p.g.a. nærheten til Lesja jernverk. Beslag lagt i kors var typisk for Lesja. DEKOR. Beslag i kors. Påskrift «Johan Henrik Reinholtsen Rudi 1836». Navnet angir eieren til skrinet, årstallet er sannsynligvis tilvirkningsåret. Det er utelukket at årstallet står for føde- eller vielsesår for eieren som er hhv.1887 og 1820.	1836	Beslagorname ntikk i Lesjastil		LT	00185
Skrin	Skrin, rose malt. Lokk med 2 hengselbeslag, 1 låsbeslag. Front med beslag for nøkkelhullslås. Beslag langs kanter på lokk og skrinramme. Handtak i jern på sider. Det ble ofte brukt jernbeslag i stedet for tapping av skrinrammen. Jern var en billig ressurs p.g.a. nærheten til Lesja jernverk. DEKOR. Rose malt akantus med tulipanmotiv, fernissert. Vanlig å fernissere den malte overflaten på skrin og kister fra rundt 1700. Rødbrun bunnfarge. Lokket har rødmalt dekor med s-formede akantusgrener, taggete bladverk og en rød tulipan i midten av voluttene. Bruk av den litt skarpere rødfargen i dekoren kan tyde på at skrinet kan være fra perioden 1820-1850, der sterke røde, gule og grønne fargenyanser ble vanlige. Inskripsjon på front angir årstallet 1825, det man den gang trodde var fødselsåret til den tidlige eieren Engebret Hansen fra Lesja. Kirkeboken angir 1826 som fødeår. På fronten er det i tillegg to sett med initialer HES Og IEB. HES står trolig for Hans Endresen, faren til Engebret Hanssen.	1820-1850	Lesjamaling	Ola Jakupson Klukstad f. 1800, Lesja	LT	00190

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	<p>Uvisst hva IEB står for. På innsiden av lokket er det med blyant skrevet «Engebregt Hanssen Lien 1851 30 juli» og «Anne Johannes datter Sør-Enebo (Einbu) Engebregt». 1851 er det året Engebret og Johannes datter ble gift. Dekoren er ellers et bra eksempel på Lesjamalingtradisjonen som ble dominert av Klukstadslekten i perioden ca. 1750 – 1850. Typiske farger i Lesjamalingen var blå, rød og gul. Andre særtrekk var motiver med en kombinasjon av c- og s-formede akantusgrener med taggete bladverk formet som enkeltvolutter eller symmetriske dobbeltvolutter. Hovedvoluttene ender som regel i åpne rosetter eller stiliserte tulipaner i profil. Tulipanmotivet ble bragt til Lesja via hollandske håndverkere på Lesja verk. Skrinet kan være malt av Ola Jakupson Klukstad f. 1800.</p>					
Høvre	<p>Høvre, skåret. Beslag for feste av oppholdsreimer. 2 x 1 hull i for tømmer. 2 x 2 hull for feste av seleballer(seleputer). Bøyle av jern for feste av ryggreim. DEKOR. Dragehodeavslutning på begge sider. Utskåret stjernemønster rundt begge tømmehullene. Hjerteformede beslagfester i jern. Beslag har dekor med hakk og dråpeformer. Sikksakkmønster i bånd langs hele høvret på begge sider. Risset bord med sprinkelverk, tidligere malt i rødbrunt. Sprinkelverket var et yndet stilement i rokokkoen. Men den ellers sparsomme og forenklete skurddekoren peker på at høvret kan være av yngre dato fra slutten av folkekunstperioden midt på 1800-tallet eller seinere.</p>	1850-			LT	00241
Bogtre	<p>Et par bogtrær i bjørk. Hull gjennom treet for nakke-, brystreim og drått. To intakte dråttreimer av</p>	1650-1750	Flatskurd Lesjaskurd Bruskbarokk		LT	00405

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	sammensydd lær. Reimender på dråttene har boltet jernbeslag med oreringer. DEKOR. Flatskurd med voluttranke med skjeve/ovale former i brukbarokkstil. Flatskurdtradisjonen holdt seg i Gudbrandsdalen langt inn på 1700-tallet. Den rødlige dekorfargen kan være fremstilt av saft fra orr blandet med væske (spytt f.eks.) som ofte ble brukt til å smøre ut over ubehandlede flatskurdmønstre. Treet fikk da en rødlig, terrakottaliknende fargetone.					
Høvre	Høvre i bjørk med to jernringer for tømmer, 2 x 4 hull for feste av høvreballer; to jernringer for feste av opholdsreimer. Bøyle av jern for feste av ryggreim. Høvret er antakelig fra siste halvdel av 1800-tallet. Eldre typer vil normalt ha to hull gjennom treet for tømmer og ikke jernringer. DEKOR. Skåret krone. Malt i en grell rød farge. De grelle fargene ble stadig vanligere i bruk i perioden 1820-1850 og slo for alvor igjennom i siste halvdel av 1800-tallet. På slutten av 1700-tallet får man de første kunstige, dvs. kjemiske, fargestoffene fra den ny fargeindustrien. Som følge av dette får man i løpet av 1800-tallet en rekke ny farger og fargenyanser . Rosemalere og andre dro fordel av disse billigere fargene og man ser at de ny og grelle fargenyansene slo igjennom i siste halvdel av 1800-tallet ¹ .	1850-1900	Grelle farger		LT	00450
Høvre	Uferdig eksemplar med bare 3 hull for feste av høvreballer/seleputer mot normalt 4 hull; ingen hull eller ringer for tømmer; 2 hull for feste av oppholdsreimer. Høvret er av reinsdyrhorn, noe som ikke var uvanlig på		Horn, bein		LT	00451

¹ Peter M. Anker Norsk Folkekunst s.143

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	1600-tallet og tidlig på 1700-tallet Høvret har ellers ingen kjennetegn som kan bidra til å tidfeste det. Ingen dekor.					
Bogtre	Bogtre med hull gjennom treet for nakkereim og drått. Jernfeste for brystreim. DEKOR. Skurd med sammenhengende ranke i barokkstil, men med en forenklet akantusskurd som hører hjemme på slutten av 1700, begynnelsen av 1800-tallet. Skjæremåten er identisk med LBY0150 a, b, c & LT-02506.00 som antas å være produsert av Hans Olsson Helleløkken fra Vågå (1791-1858).	1790-1830	Barokk. Forenklet akantus	Hans Olsson Helleløkken fra Vågå (1791-1858).	LT	00664
Bogtre	Bogtre med hull gjennom treet for nakkereim, drått og brystreim. DEKOR. Skurd i rokokkostil med oppdelte ranker, rankestubber med usymmetrisk bladornamentikk, stengelstubber med bladverk i stedet for vanlige bladdekte greiner. Liknende skjæremåte kan ses hos Sylfest Skrinde fra Skjåk (1732-1785) ² . Den avdempede grønnfargen var vanlig på slutten av 1700 og begynnelsen på 1800-tallet, den brune bunnfarge var i bruk fra 1780-tallet frem til 1850-70-tallet.	1780-1830	Rokokko		LT	00723
Høvret	Høvret i bjørk med to fester av jern for oppholdsreimer; to intakte oppholdsreimer i lær; to hull gjennom treet for tømmer; 2 x 2 hull for feste av høvreballer; 1 seleball av tre festet med lærstroppe. DEKOR. Malt forenklet, grovt skåret akantusornamentikk. Sammenhengende ranke i barokkstil. Mørk blå bunnfarge, skarpe, lyse røde og gule farger på skurden. Den forenklete akantusenskurden hører hjemme på slutten av 1700-tallet, begynnelsen av 1800-tallet.	1790-1810	Barokk Akantus		LT	00724

² Foto hos Arnfinn Engen: treskurd og treskærarar, s 37

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	Mørkere blå farger var vanlige i siste halvdel av 1700-tallet og i begynnelsen av 1800-tallet. De sterke røde, gule fargene ble først vanlige i perioden 1820-1850 og slo for alvor igjennom i siste halvdel av 1800-tallet. Antakelig er skurd og bunnfarge av eldre dato og høvret malt om med «de yngre, moteriktige» sterke røde og gule fargene mellom 1820-1850 eller seinere.					
Høvre	Høvre i bjørk. To hull gjennom treet for tømmer, to x to hull for feste av seleballer/seleputer, to jernfester med intakte lærreimer; feste av jern for ryggreim. DEKOR. Skåret krone. Forenklet og grovt skåret bladdekor i akantusstil og store tomme flater uten dekor. Malt med mørk blå bunnfarge og lysere gul og rød på skurden. Periodemessig hører den forenklete skurden og den mørkere bunnfargen hjemme på slutten av 1700-tallet, tidlig 1800-tallet. De store tomme flatene er et velkjent stilelement fra empiren 1810-1830. De lysere røde og gule fargene ble først vanlige i løpet av perioden fra 1820-1850. Høvret antas å være fra perioden 1830-1850.	1830-1850	Akantus		LT	00725
Høvre	Høvre i bjørk. To hull gjennom treet for tømmer, to x to hull for feste av seleballer/seleputer, to jernfester med en intakt og en defekt lærreim; feste av jern for ryggreim DEKOR. To fargelag, det eldste oransjerødt, det yngste blått. De grelle fargenyansene, slik som den oransjerøde på høvret, ble først vanlige i løpet av perioden fra 1820-1850. Det er sannsynlig at høvret har blitt malt over på et seinere tidspunkt.	1820-1850	Ingen dekor Fargebruk, grelle farger		LT	00727
Skrin	Skrin i furu. Lokk med 2 sidelister, 2 hengselbeslag, 1 låsbeslag. Jernring festet på lokk. Front med nøkkelhullslås og nøkkel. Beslag av jern langs kanter på lokk og skrinramme. Beslag i kors på sider. Man brukte	1830-1860	Beslagorname ntikk i Lesjastil		LT	01124

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	ofte jernbeslag i stedet for tapping av skrinrammen. Jern var en billig ressurs p.g.a. nærheten til Lesja Jernverk.. DEKOR. Brun bunnfarge som var vanlig fra slutten på 1700-tallet og frem til 1870-tallet. Ellers var det og vanlig å blande flere farger sammen slik bunnfargen fikk en ubestemmelig karakter. Beslag i kors, et karakteristisk stiltrekk i beslagornamentikken på Lesja. Påskrift med hvit «Morten (...) Anno 1830» som kan angi enten fødeår eller produksjonsår.					
Høvve	Høvve med skurd. To ringer av jern for tømmer, to x to hull for feste av høvveballer/seleputer, to høvveballer, to fester av jern med intakte oppholdsreimer i lær. DEKOR. Store tomme felter, et stilelement fra empiren ca. 1810-1830. Den veldig avrundete akantusskurden i høvveendene er et trekk som gjenfinnes på mye av skurden omkring midten på 1800-tallet (ca. 1830-60). To malingslag på de tomme feltene - det eldste rødt, det yngste svart; mørk grønn på skurdekoren.	1810-1850	Empire		LT	02503.00
Bogtre	Bogtre med hull gjennom treet for nakkereim og drått. Jernfeste for brystreim. DEKOR. Skurd malt i blå, rød, gul; sammenhengende ranke i barokkstil, men med en forenklet akantusskurd som hører hjemme på slutten av 1700, begynnelsen av 1800-tallet. Den mørkere grønne og røde dekormalingen hører hjemme i samme periode. Skjæremåten er identisk med LBY0150 a, b, c og LT-00664.00 som antas å være produsert av Hans Olsson Helleløkken fra Vågå (1791-1858).	1790-1830	Barokk. Forenklet akantus	Hans Olsson Helleløkken fra Vågå (1791-1858).	LT	02506
Skrin	DEKOR. Skrinet er, jvf. opplysninger vedlagt skrinet på en papirlapp, malt opp av Hans Joramo født 1884 i Lesja. Joramo virket som rosemalarer frem til 1950-tallet.	1830-	Rokokko	Hans Joramo. Rosemalarer. (1884-?)	LT	02672

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	Beslag av jern langs kanter festet med store dekorative jernnagler. Skrinet har rosemaling i rokokkostil: C-former og rocailleformer med bladtunger og bladverk i stedet for vanlig bladekte grener; bladformer uten stengel. Den grønne bunnfargen ble vanlig fra rundt 1800. Det blå bladverket er et stiltrekk ofte brukt av Per Veggum (1768-1838) fra Vågå. Fra sin læretid på Røros tok han med rokokkostilen og inkorporerte den i sin maling og treskjæring.			Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå, usikker		
Høvre	Nyere høvretype i jernantakelig fra 1900-tallet. Smidd i jern med to ringer for tømmer, to fester for oppholdsreimer og to holdere for seleputer. DEKOR. Ingen.	1900-t		Industriprodukt eller fra lokal smed	LT	003041
Høvre, bogtre	Et par bogtrær med drått og orering i jern. Høvre med ringer av jern for tømmer, to fester av jern for oppholdsreimer, jernbøyle for ryggreim. DEKOR. Sammenhengende akantusranke i barokkstil med mye bladverk. Den forenklede akantuskurden er et stiltrekk som hører hjemme på slutten av 1700-tallet, begynnelsen på 1800-tallet. (Se også LBY0150b; LBY0151a, b). Inskripsjonen på drått P J S E 1827 står antakelig for Peder Johannessen Enstad, f. 1798, d. 1828, gardbruker på Sørpå Enstad fra 1820. Årstallet 1827 antas å være produksjonsåret for høvret og bogtreet.	1827	Barokk		LT	03519.00
Reiseskrin	Rosemalt med lys blå bunnfarge. Lys blå farge ofte brukt på kister og skrin i perioden ca. 1700-1790. Etter 1790-tallet ble det brukt en mørkere blå. Kartusj med monogram på front og lokk. De knekkete band rundt det skrånstilte sprinkelverket i kartusjen er et element fra rengencestilen ca. 1720-1750 i perioden mellom barokk og rokokko. Under rokokkoen får kartusjen uregelmessig	1750-1800	Regence, rokokko		Vhv	0008

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	form, ofte sammensatt av C-former med bladverk, muslingskall, blomster o.l. Det skråstilte sprinkelverket var et yndet motiv i rokokkoen (ca. 1750-1800). Lokket har stiliserte blomster i hvit, grå og oransje i de fire hjørner samt dobbelvolutter rundt kartusjen i rød og hvit. Alle beslag er festet med store dekorative jernnagler. Skrinet kan være fra siste halvdel av 1700-tallet der rokokkoens blå farge var favorittfargen sammen med røde og gule nyanser og motiv med blomster og bl.a. akantus- og bladliknende volutter i c- og s-form.					
Reisskrin	Lite og slitt ferdaskrin i en "skråfasong" med enkel lås. Har vært brunmalt, det har 2 beslag og nøkkel. Buet lokk, metallhåndtak midt på lokket, ingenting i endeveggene utenom dekor. Ingen dekor. Brunmalt. For dårlige opplysninger				VHV	0067
Reiseskrin	Skrinet har beslag festet med dekorative jernnagler. Rosemalt front og lokk med mørk blå bunnfarge og mørk røde, spinkle, stiliserte ranker i renessansestil med noen få hvite og røde blader. Rankene er formet som 2 symmetriske dobbelvolutter, et stilelement som også var mye brukt i Lesjamalingen (ca. 1730-1850). De mørkere blå og røde fargene hører til på slutten av 1700- og begynnelsen på 1800-tallet. Lokket har bare utydelige rester av dekormalingen bevart. Mørk blå bunnfarge, svært falmet.	1790-1810	Renessanse Lesjasjamaling		VHV	0068
Bogtrær	Skurd med akantusmotiv, rocailleformer, c-formede stengelstubber med bladtunger i stedet for greiner i rokokkostil; langsgående riller, et stilelement fra perioden mellom rokokko og empiren (Louis XVI perioden 1780-1810; den mørkere grønne og gule fargen tilhører samme perioden.	1780-1810	Rokokko Louis XVI Akantus		VHV	0087

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Høvre og bogtre	Skurd med akantusmotiv i endene på bogtrær og høvre. Den øvrige skurden er stilmessig preget av rokokkoen med usymmetriske bladformer, stengelstubber med c-former og bladtunger i stedet for vanlige bladdekte greiner. Fra Sandbu i Vågå.	1750-1800	Rokokko, akantus		Vhv	0088
Høvre	Høvret er av reinsdyrhorn, noe som ikke var uvanlig i på 1600-tallet og tidlig på 1700-tallet. Rikt dekorert med innrisset mønster av form av sirkler og border. Jernbeslag og ringer mangler. Festehull for tømmereimer og seleballer. Liknede objekt i reinsdyrhorn i samlingen er forsynt med seleballer, beslag og ev. reimer av nyere dato, kanskje fra slutten på 1800-tallet (relaterte objekter VHV0307, LBY0458). Slik sett kan også VHV0306 antakelig være fra denne perioden.	1650-1750			VHV	0306
Høvre	Høvret er av reinsdyrhorn, noe som ikke var uvanlig i på 1600-tallet og tidlig på 1700-tallet. Dekoren peker dog på at høvret er av yngre dato. Den har et fint risset, forholdsvis detaljert og naturalistisk preget akantusmønster i stil med skjæremåten på slutten av folkekunstperioden rundt 1830-1860. Fire huller i høvren, opprinnelig brukt som festehuller for høvreballer, har seinere blitt erstattet med en festeanordning av jern langs underkanten på høvret. Andre liknende objekt i horn, se LB0459, VHV0306.	1830-1860	Akantus		VHV	0307
Høvre	Skurd med stilisert akantuskrull malt i friske gule, orangesje og blå farger. Stilisert akantus var vanlig i perioden rundt 1780-1820. Bruk av sterke røde, gule og grønne fargenyanser ble vanlig i perioden mellom 1820-1850. Usikkert om skurden ev. er av eldre dato enn malingen. Malte beslag. Beslag med bladmotiv. festering ryggreim dekorert med innrissinger.	1780-1850	Akantus		Vhv	0308

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Høvret	Skurd, akantus med rocailleformer (rokoko) og prikker i skurden, stilelement som ble mye brukt av Estin Guttormsen Kjørrn, Heidal (1727-1805), (se foto av høvret ende på høvret). Malt i rød bunnfarge på for- og bakside og mørk blå på over- og underside. Mørk grønn og brun maling på skurddekor. De mørkere grønne og blå fargene og brunfargen hører til fargekulturen som var fremherskende på slutten 1700-, tidlig 1800-tallet. Hjerteformede jernbeslag for oppholdsreimer.	1750-1800	Rokokko, akantus	Estin Guttormsen Kjørrn, Heidal (1727-1805) antatt	Vhv	0309
Høvret	Høvret er av reinsdyrhorn og har smijernsdekor, noe som ikke var uvanlig på 1600-tallet og tidlig på 1700-tallet, der treskurden på hverdagsgjensander ikke var fremherskende. Har vært rødmalt.	1700-tallet	Smijernsdekor		Vhv	0439
Høvret og bogtre	Høvret har en enkel akantusskurd i endene og skåret krone med blomstermotiv. Høvret er umalt, men den ene seleputen har rester av rød, grønn og brun maling. Det ene bogtreet, 0440 b, har en skurd med trekk fra empirens (ca. 1810-1830) enkelthet. Den veldig avrundete akantus på dette bogtreet og høvret er et stiltrekk som gjenfinnes på mye av skurden rundt midt på 1800-tallet. Perleraden som ses midt på høvret var et stilelement mye brukt av Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821). Bruk av mørkere røde og grønne farger (0440 b) hørte til fargekulturen rundt slutten på 1700-, begynnelsen på 1800-tallet; brunfargen var vanlig helt fra 1780-tallet frem til 1870-tallet. Det andre bogtreet 0440c som ikke har vært malt hører antakelig ikke opprinnelig sammen med 0440b. Usikker datering. Den veldig enkle, avrundete akantusskurden kan tyde på at produksjonstidspunktet kan ha vært rundt eller etter akantusmotivets storhetstid	1810-1860	Empire Akantus	Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821)	Vhv	0440

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	1750-1850, der denne skjæremåten ikke var uvanlig. Andre trekk peker mot empiren, enkeltheten, og mot kjente treskjærere, perleraden som dekorelement. Enkle, avrunde skurd se også LBY0158, VHV1492. Perlerad, se LBY0149b, c, 0174, 456					
Høvre	Ingen skurddekor. Smijerndekor formet som parvise dobbelvolutter med s-form. Smijerndekor i stedet for skurd var ikke uvanlig på 1600-tallet og tidlig på 1700-tallet, der treskurden på hverdagsgjenstander ikke var fremherskende. Malingen er av nyere dato kanskje tidlig 1800-tallet. Høvreballene satt på med jernbeslag og jernholdere er også av nyere dato; tidligere ble det brukt svinskinns eller liknende til å feste for høvreballe.	1700-tallet	Smijerndekor		Vhv	0441
Høvre	Eldre høvre antakelig malt tidlig på 1800-tallet. Rosemaling med enkle bladformer i blått og hvit på rød bunn. Ingen skurddekor. Smijerndekor fra 1700-tallet formet som sammenbundne volutter. Smijerndekor i stedet for skurd var ikke uvanlig på 1600-tallet og tidlig på 1700-tallet, der treskurden på hverdagsgjenstander ikke var fremherskende.	1700-1750/ 1750-1800	Smijerndekor Rosemaling		Vhv	0442
Høvre	Avansert akantusranke. Akantus med rocailleformer (rokokko, siste halvdel av 1700-t), var en yndet stil for Estin Guttormsen Kjørrn, Heidal (1727-1805) Langsgående riller på alt som ikke er akantus var vanlig mellom rokoko og empire under Louis XVI-perioden ca. 1780-1810. Samme stilelement ses også på VHV0087, LBY0149b, c, LBY0153 ab, LBY0174, LBY0456. Høvret er malt med gull, mørkere rød og grønn farge. Gull- og sølvfarger begynte man å bruke i forbindelse med kineserier på 1700-tallet. I Gudbrandsdalen ble	1780-1810	Rokokko. Louis XVI Akantus.	Estin Guttormsen, Sel (1727-1805) Usikker Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå. Usikker	Vhv	0443

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	kineseriene først introdusert av Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå (Arnfinn Engen: Treskurd og treskjerarar i Gudbrandsdalen, 1998). De mørkere grønne og røde fargene var vanlige på slutten av 1700- og tidlig på 1800-tallet.					
	Skrinet er malt i mørkere blå og røde nyanser som var vanlig på slutten av 1700-, tidlig 1800-tallet. Dekormalingen kan være såkalt «Lesjamaling», en samlebetegnelse for rosemalingen fra Lesja, som ble preget av Klukstadslekten i 4 generasjoner fra midt på 1700-tallet til omkring midt på 1800-tallet. Et av Lesjamalingens særtrekk var den store variasjonen i bruken av akantusdekoren. Naturalistiske blomster fra den tidlige rosemalingen var et annet brukt dekorelement. Typiske farger for Lesjamalingen var rød, blå og gul. Andre skrin i samlingen med antatt Lesjamaling er LBY0331, LBY0321, VHV0068. Andre steder i Ottadalen var det blomstermotivet som var mest brukt. Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå brukte f.eks. rosen som dekormotiv.	1780-1810	Rosemaling lesjamaling		VHV	0449
Sledeskrin	Rosemaling i blå, rød og hvit; tulipanmotiv som var yndet i rokokkoen; lys blå bunnfarge som var vanlig frem til 1790-tallet. Relatert sledeskrin LBY1332 datert 1775-1810.	1750-1800	Rokokko		VHV	0464
Reiseskrin	(Stilisert akantus: tvilsomt: hellere: Mønster i fletteskurd med den sammenbundne dobbelvolutter som grunnmotiv. Volutten er et gammel kjent motiv mye brukt i arkitekturornamentikken i senrenessansen og barokken). Bunnfarge i brun, skurd i gul, grønn og rød. Beslag malt blå og forsynt med store «dekornagler». Mønster i	1700-1750	Flatskurd. Lesjaskurd	Likhet skurdstil lesjasjkurd LBY0324	Vhv	0486

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	fletteskurd med sammenbundne dobbelvolutter som grunnmotiv; flatskurd med symmetriske ranker med spiralopprullede blad og greiner i Lesjaskurdstil antyder at skrinet kan være fra perioden 1650-1750. Likhhet med skurdmotivet i LBY0324. Flatskurd var vanlig i siste halvdel av 1600 og første halvdel av 1700-tallet. De lysere røde og gule fargene ble derimot først vanlige i perioden 1820-1850. Det betyr at skrinet kan være malt om på 1800-tallet. Brun som bunnfarge var i bruk fra slutten på 1700-tallet til 1870-tallet. Relatert skrin: LBY0324					
Reiseskrin	Skrinet er malt i mørkere blå og røde nyanser vanlig i perioden ca. 1750-1800 Skrinet er malt i mørkere blå og røde nyanser som var vanlig på slutten av 1700-, tidlig 1800-tallet. Dekormalingen kan være såkalt «Lesjamaling», en samlebetegnelse for rosemalingen fra Lesja, som ble preget av Klukstadslekten i 4 generasjoner fra midt på 1700-tallet til omkring midt på 1800-tallet. Et av Lesjamalingens særtrekk var den store variasjonen i bruken av akantusdekoren. Naturalistiske blomster fra den tidlige rosemalingen var et annet brukt dekorelement. Typiske farger for Lesjamalingen var rød, blå og gul. Andre skrin i samlingen med antatt Lesjamaling er LBY0331, LBY0321, VHV0068. Andre steder i Ottadalen var det blomstermotivet som var mest brukt. Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå brukte f.eks. rosen som dekormotiv.	1750-	Lesjamaling, rosemaling		Vhv Lby	0449, 0068 0321, 0331
Reiseskrin	Ingen dekor. Gråblå bunnmaling var vanlig i siste halvdel på 1700-tallet. Relatert bunnfarge LBY0152.	1750-1800			Vhv	0874

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Reiseskrin	Flatskurd med geometriske former og seksbladrossetter; tilhører flatskurdtradisjonen i Gudbrandsdalen ca. 1650-1750. Skrinet har identisk skurdmønster med skrin LBY0325 fra Lesja og antas derfor også å være fra Lesja. Skurden er malt i grønn, gul og rød med brun bunnfarge. Fargebruken er av yngre dato og kan tyde på at skrinet er malt om. Den brune bunnfargen ble f.eks. først vanlig fra 1780-tallet. Inskripsjonen på innsiden av lokket har årstallet F 1874, sannsynligvis eiers fødselsdato. Skrinet kan likevel værer produsert før dette og ev. ha tilhørt tidligere generasjoner. Relater identisk mønster: LBY0325	1650-1750	Flatskurd		Vhv	0966
Skrin	Rosemalt med enkle blomster- og bladmotiv i hvit, rosa og grønn malt på blågrå bakgrunn. Den blågrå bunnfargen var vanlig i perioden ca. 1750-1800. Initialer på front med årstallet 1755.	1750-1800	Rosemalt		VHV	1275
Slede	Sleden har barokkfatning med åpne spalter mellom rygglen og sidevanger, samt jevn buet kantprofil på sidevanger. Som mange barokksleder har den løst reiseskrin som gjør det ut for sete. Som på rokokkosledene er side- og setekarmer utstyrt med speil i en ornamental innramming. Fronten er smal og har hjerteformet toppstykke med skåret blad- og blomsterdekor. Toppstykket blir avsluttet med et slank, dreid ornament i messing. Skåret dekor med ranker og blad langs kanter på rygg- og sidespeil; i tillegg skurd med skjellform over ryggspeil; malt dekor med akantusmotiv på rygg- og sidespeil. Smijernsdekor med blomster på to "s"-forma forsterkninger i jern bak; utvendige beslag på meier front ender opp i en spydform; nagledekor med store jernnagler på tverrbeslag front. Stilblandingen av barokk-	1775-1800	Barokk rokocco		VHV	1288

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	og rokokkotrekk kan tyde på at sleden kan være fra fra perioden ca. 1775-1800 og tilhøre den klassiske folkekunstperioden i Norge ca. 1750-1850.					
Slede	Rokokkodekor med musligemotiv; rokokkofatning med rygg- og setedeler føyet sammen. Fronten er bred og slutter av med en skvettskjerm som på sleder med empirefatning. Sleder med rokokkofatning var mest vanlig i perioden 1775 -1800; sleder med empirefatning var mye brukt 1800-1850. Slede med empirefatning se også LBY0192. Prikker i skurden brukt som dekorelement på rygglen. Samme element var mye brukt av Estin Guttormsen Kjørrn, Heidal (1727-1805). (se foto av høyre ende på høvret) (VHV0308, 0088) VHV1289 (slede) Perlerad på bærestykke, med skurddekor øverst. Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821) som har en klar og rein skurd med bladkrøller ut til siden og med en «perlerad» som dekor	1800-1850	Rokokko, empire	Estin Guttormsen Kjørrn, Heidal (1727-1805). usikker	Vhv	1289
Høvre	Ikke funnet				VHV	1373
Høvre	Skåret krone. Malt i brunnyanse som var vanlig fra slutten på 1700-tallet frem til 1860-70-tallet.	1780-1870			VHV	1486
Høvre	Ingen dekor. Malt i brunnyanse som var vanlig fra slutten på 1700-tallet frem til 1860-70-tallet. Høvret har vært malt i brunnyanse, et vanlig fargevalg fra slutten på 1700-tallet frem til 1860-70-tallet.	1780-1870			VHV	1487
Høvre	Eldre høvre med krone i smijernstradisjon fra 1600-, begynnelsen på 1700-tallet, der skurden ikke var fremherskende. Blåfargen var vanlig på siste halvdel av 1700-tallet. Oransje maling på beslag langs høvreryggen er av seinere dato, antakelig fra perioden 1820-1850, der bruken av sterker rød og gule fargenyanser ble vanlig.	1700-1750	Smijern		Vhv	1488

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Høvve	Høvve med enkel og veldig av rundet akantusskurd, et stiltrekk som gjenfinnes på mye av skurden rundt 1830-1860-tallet. Malt i nyanse av brun, en farge som ble mye brukt helt fra slutten på 1700-tallet og frem til 1870-tallet.	1830-1860	Akantus		VHV	1489
Høvve	Høvvet er antakelig fra siste halvdel av 1800-tallet. Eldre typer vil normalt ha to hull gjennom treet for tømmer og ikke jernringer. DEKOR. Bladformede beslag ved fester for oppholdsreimer.	1850-1900			VHV	1490
Høvve	Detaljert, naturalistisk og perfekt akantus som var vanlig på slutten av folkekunstperioden omkring midt på 1800-tallet. Høvvet kan være skåret av Johannes Jørgensen Odde fra Vågå (1836-1899). En annen mulighet kan være Hans Olson Helleløkken fra Vågå (1791-1858). Et særtrekk for Helleløkken var skap dekorert med et spir med bladskurd i midten på skapet sin topp (Arnfinn Engen: Treskurd og treskærarar i Gudbrandsdalen, 1998, s. 72). Den sentralt plasserte bladskurden/kronen på VHV1491 representerer samme stiltrekk i mindre format. Samme stiltrekk kan ses på høvve LBY0161a	1850-1900		Johannes Jørgensen Odde fra Vågå (1836-1899, usikker) Hans Olson Helleløkken fra Vågå (1791-1858), usikker	Vhv	1491
Høvve	Skurd med en enkel og fin avrundet akantus som man finner det på mye av skurden rundt midten på 1800-tallet (1830-1860).	1850-tallet	Akantus		Vhv	1492
Høvve	Høvve med enkel og pent avrundet akantusskurd, et stiltrekk som gjenfinnes på mye av skurden rundt 1830-1860-tallet. Malt i brun, en farge som ble mye brukt som bunnfarge helt fra slutten på 1700-tallet og frem til 1870-tallet. Skåret krone.	1800-1850	Akantus		Vhv	1514

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Høvve	Høvve med enkel og pent avrundet akantusskurd, et stiltrekk som gjenfinnes på mye av skurden rundt 1830-1860-tallet. Har opprinnelig hatt påsatt krone.	1850-	Akantus		Vhv	1515
Bogtrær	Ingen. Manglende dekorelementer kan tyde på at høvvene er produsert i etterkant av den klassiske folkekunstperioden Norge ca. 1750-1850. De intakte og velbevarte dråtreimer og beslag peker også i retning av perioden etter 1850.	1850-1900			VHV	1582
Bogtrær og høvve	Ingen dekor. Høvve i jern; bogtrær i tre forsterket med jernbeslag hele veien rundt; velbevarte dråtreimer i lær. Høvver i jern er et nyere fenomen, an takelig i bruk fra rundt slutten på 1800-tallet; de solide forsterkninger av bogtrærne ser man heller ikke på eldre typer.	1880-1930			VHV	1618
Bogtre	Skurd malt i sterke (røde, gule og grønne) farger, vanlig i perioden 1820-1850. Brun bunnfarge, vanlig helt fra 1780-til 1870-tallet. Skurd med sammenhengende ranke i barokkstil. Skurden kan være av eldre dato og malt om seinere. Muligheten for at skurden kan være et retardert trekk og også tilstede.	1775-1800 1820-1850	Akantus Barokk		Vhv	2696
Bogtre	Stilisert renessanseranke med s-former.	1700-1750	Renessanse		Vhv	2697

Stutt innføring i stilhistoria

Folkekunsten sin stilhistorie er også historia om retarderte stilelement. Når til dømes bruken av renessanse- eller barokkstil for lengst er gått ut av bruk som kunstuttrykk både internasjonalt og i sentrale strøk i Noreg, kan vi sjå at elementa frå same stilart fortsatt er i bruk i folkekunsten. Stilbruken er «retardert» eller «forsinka» i forhold til nasjonale og internasjonale strømmingar elles. Til dømes var renessansestilen vanleg i Europa mellom 1400-1600, og i Noreg mellom 1550-1630. Men i flatskurden finn du ranker i renessansestil til langt inn på 1700-talet. Same tidsforskyvingar i stilbruken ser vi innan barokken, rokokkoen, Louis XVI og Regencestilen. Regence var til dømes på moten i Europa mellom 1700-1730, og mellom 1720-1750 i Noreg. Men i den norske folkekunsten ser man regencestilelement på slutten av 1700 og byrjinga på 1800. Bruk av regence hos lokale treskjerare ser vi mellom anna hos Jakub Sæterdalen frå Lom (1756-1821) til dømes over korboga i Lom kyrkje og hos Peder Olson Veggum (1768-1838) frå Vågå.

Studiet av retarderte element i den førindustrielle bondekulturen var heilt opp til slutten på 1950-talet et eige studiefelt, særleg innan for den svenske etnologien. Studiet av gjenstandars geografiske spreingsmønstre og utforskinga av kvifor «det nye» kom seinare til nokre områder enn andre, var kjernen i dette fagfeltet som blei omtala som «diffusjons- og innovasjonsstudier». Områda der gamle reiskap, stilretningar m.m. fortsatt var i bruk etter at de var forsvunne alle andre stader, blei kalla for «relikvieområder». Dei norske bygdene der folkekunstens retarderte stiltrekk fortsette å eksistere i lang tid, er slike relikvieområder.

Flatskurd, Lesjaskurd

Dei eldste eksemplane på skurd i utvalet, er flatskurd. Flatskurd var utbreidd siste halvdel av 1600- og første halvdel 1700-talet. I Gudbrandsdalen heldt flatskurdtradisjonen seg til langt inn på 1700-talet. Seinare blei den avløyst av den meire plastiske akantusskurden, «barokkakantusen».

Det vanligaste motivet var den spinkle rennessanseranka, særleg i Lesjaskurden. Hovudmotivet i Lesjaskurden (flatskurd) var einsformige, flate og glatte ranker og rankestubber og spiralopprollade blad som for det meste er omgjort til småspiraler eller rundingar på stilk (Foto LBY0056).

Barokken

I barokkens første del (frå 1630- til slutten av 1600-talet) hadde det vore *bruskformane* med dei skeive voluttane/ ovale formene som dominerte ornamentikken. Men i barokkens siste del frå slutten på 1600-talet blei akantus saman med andre motiv frå antikken oppdaga att.

«Akantusbarokken» blei nå dominerande særleg innan for kyrkjeutsmykkinga. Akantusornamentikken blei kalla for «fransk løv». Frå midt på 1700-talet spreier ornamentikken seg til kvardagslege gjenstandar, interiør mm. Kjente bygdehandtverkare i Nord-Gudbrandsdalen som bringa akantusstilen vidare var mellom anna Jakup Bersveinsson Klukstad, (1705-1773) frå Skjåk, Ola Rasmusson Skjåk (Skjåk-Ola), 1744-1803, Sylfest Nilsson Skrinde , 1732-1785 frå Skjåk (elev av Klukstad), Jakup Rasmusson Sæterdalen frå Lom/Vågå (1756-1821).

Den barokke akantusranken var i høgare grad enn renessanseranken ein «bladranke», der stengelen for det meste er heilt gjømt av bladverket. Et eksempel er altertavla frå 1749 i Lesja kyrkje. Det var ein plastisk utforma ranke med storbladet akantuskroller og rankegreiner med tett løvverk som kruller seg saman i små og store spiralar. Ranken var samanhengande i motsetning til den seinare rokokkoranken (Foto LT03519.00). Mange stader på bygda heldt akantusbarokken på å vere eit hovudmotiv ut over på 1800-talet jamvel om den blei blanda med rocaille (skjellformar) og rankestubber under rokokkoen.

Regence

Regence er ein stilperiode mellom barokk og rokokko kring 1720-1750. Den er ofte blanda med andre stilar som til dømes rokokko. Eit karakteristisk trekk er dei knekte band med skarpe vinklar. Brukt saman med akantus blir det kalla *bandakantus*. Regencebandet fungerer her som eit skjelett for rankeverket. Regence blei mellom anna brukt på Jakub Sæterdalens dekorasjon over korboga i Lom kyrkje. Eit døme i utvalet ses på Foto LBY0173.

Rokokko

Rokokkoen 1750-1780 avløyste barokken, men blei i folkekunsten ofte blanda med nettopp barokkelement. Rokokkoen hadde likevel nokre særtrekk samanlikna med den tidligare samanhengande barokke akantusranka. Typiske rokokkoelement er mellom anna rocailleformer slik som muslingar, sniglehus, korallar (foto VHV1289); S-forma kurver; C-former (rett og omsnudd) med bladverk; c-forma stengelstubbar med bladtunger i staden for vanlege bladdekte greinar; usymmetriske ornament satt saman av akantuskroller; bladformer utan stengel; bladverk som går ut frå ein og same side og utan ranke (Foto LBY0170).

Empiren

Empiren (1810-1830) og Louis XVI høyrer til nyklassisismen. Første fase av n-k (Louis XVI 1780-1810) avløyste rokokkoens uro med symmetri og ro. Typiske motiv var (til dømes på omnar) urner, girlander, ovalar, rette liner og opne felt med enkle former. I akantusbygdene i Nord-Gudbrandsdalen gjekk hovudutviklinga frå akantusbarokk til akantusrokokko, mens nyklassisismen fekk mindre innflytelse (Foto LT02503).

Etter ca. 1830

Treskjerarane på 1800-talet lagde stort sett variasjonar over tema som var kjend på frå før. Akantusmotivet fortsette å stå sterkt i Gudbrandsdalen på heile 1800-talet. På slutten av folkekunstperioden midt på 1800-talet får vi mellom anna den veldig finskorne og detaljerte akantusskurden i folkekunsten (Foto VHV1491).

Stilhistorie for den norske folkekunstperioden ca. 1750-1850

Treskjærere og rosemalere og deres stil

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Treskjærere og rosemalere og deres stil	De fleste treskjærere har vært snekkere som har lært av hverandre og tatt ny ideer til seg. Klukkstad som stod i lære hos en treskjærer er sannsynligvis et unntak.					
	Jakup Erlandsson Klukstad, rosemaler		Lesjamaling	Jakup Erlandsson Klukstad, (slutten 1700-t)	LBY	0331
	Estin Guttormsen Kjørrn. Prikker i skurden		Rokokko, Lousi XVI, empire	Estin Guttormsen Kjørrn. Sel 1727-1805	LBY VHV	0330, 0457b,c, 0309, 0443, 1289
	Skjæremåten til Sylfest Nilsson Skrinde, 1732-1785, Skjåk, og Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804, Skjåk: Ingen ranke men bladverk går ut til en og samme side (lby0152, 0166, 0188). Tydelige stengler og bladformer med bladtunger i stedet for greiner (LBY0157, 0446)		Rokokko	Sylfest Nilsson Skrinde , 1732-1785, Skjåk, og Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804,	LBY	0152, 0157, 0166,0188, 0188, 0446
	Skjåk-Ola. Kraftig stilk med kraftig krøll for enden av bladverket (LBY0448; LT00664). Usymmetriske ornament (rokokkostil) satt sammen av akantuskroller, ses hos Skjåk- Ola ³ ;		Barok, rokokko	Skjåk-Ola = Ola Rasmusson Skjåk, 1744-1803	LBY	0170, 0188,0448

³ Engen. s.42,43

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	<p>Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821): en klar og rein skurd med bladkrøller ut til siden (LBY0149a,b,c; 0174) og med en «perlerad» (LBY0149b,c, LBY0174, LBY0456, VHV0440) som dekor. J.S: preget den seinere treskurden som ble «penere og penere» ut oppå 1800-tallet. Skap i Sundstugu på Jutulheimen og på Graffer og Sandbu av Sæterdalen. perlerad. Bruk av regence-/akantusband hos lokale treskjærere ser man bl.a. hos Jakub Sæterdalen fra Lom (1756-1821) (LBY0173, 0191) f.eks. over korbuen i Lom kirke og hos Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå (slede LBY0191), LBY0173</p> <p>Ola Bræk⁴. Samme skjæremåte som Skjåk-Ola men spinklere (kraftig stilk og krull). Kjennermerke en liljeform øverst på skapene sine eller en buet konturliste øverst på kollen. Skurden ofte preget av rokokko.</p> <p>Hans Olson Helleløkken fra Vågå (1791-1858). Et særtrekk for Helleløkken var skap dekorert med et spir med bladskurd i midt på skapet sin topp. Den sentralt plasserte bladskurden på VHV1491 og ev LBY0150a, 0161a representerer samme stiltrekk i mindre format. Bladskurden på selve høvren er sterke likhetstrekk med skurden på bogtreet VHV2696. LT0664: bogtre men nesten identisk skjæremåte som på bogtre LBY0150,b,c som hører sammen med LBY0150a og antas å være skåret av Hans Olson Helleløkken fra Vågå (1791-1858). VHV2696: likhet i bladdeor.</p>		Rokokko, Louis XVI, empire	Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756- 1821	LBY VHV	0149a,b,c, 0173, 0174, 0191, 0456, 0440
			Rokokko	Ola Iverson Bræk, Skjåk (1749-1833)	LBY	0448, 455
				Hans Olson Helleløkken fra Vågå (1791-1858).	VHV LBY LT	1491, 2696 0150a,b,c 0161a, 00664

⁴ Engen. s. 57, 58

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	<p>Per Veggum, Vågå, 1768-1836, treskjærer og rosemalar. Fra sin læretid på Røros tok han med rokokko- og Louis XVI stillen og inkorporerte den i sin maling og treskjæring. Veggums mest brukte elementer var rocailleformer og naturalistiske blomster. Malte ofte blått bladverk. Bruker rosen som dekormotiv . Bruk av regence-/akantusband hos lokale treskjærere ser man bl.a. hos Jakub Sæterdalen fra Lom (1756-1821) f.eks. over korbuen i Lom kirke og hos Peder Olson Veggum⁵ (1768-1838) fra Vågå (slede LBY0191, LBY0173)</p> <p>Rasmus Garmo, treskjærer og rosemalar., Lom 1800-, elev av Veggum: naturalistiske blomster arrangert i fri grupper, ranker og empirevaser. Bladverk i motsetning til Veggum ble malt grønt.</p> <p>Ola Jakupson Klukstad. Rosemalar(LT00190)</p> <p>Hans Stokkstad, Skjårdalen, Vågå, rosemalar elev av Garmo videreførte rosemalingen. Treskjærer og rosemalar. (malte etter forlegg).</p> <p>Syver Valle (1824-?), Vågå</p> <p>Hans Joramo. Rosemalar. Hans Joramo var en av malerne som virket til omkring midt på 1900-tallet i Lesja. F.eks. LT02672</p>		<p>Rokokko, Louis XVI</p> <p>Rokokko, empire,</p> <p>Lesjamaling</p>	<p>Peder Olson Veggum, Vågå, 1768-1836</p> <p>Rasmus Gramo, Lom 1800-</p> <p>Ola Jakupson Klukstad f. 1800, Lesja</p> <p>Hans Stokkstad, Skjårdalen, Vågå</p> <p>Syver Valle (1824-?), Vågå</p> <p>Hans Joramo 1884-?, Lesja</p>	<p>LBY LT</p> <p>LT</p> <p>LT</p>	<p>0173, 0191 2672</p> <p>00190</p> <p>02672</p>

⁵ Foto av Veggumarbeider: Engen s. 69, 79.Nils Ellingsgard: Norwegian Rosepainting, s. 67

Stilelement. Oversikt summarisk

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Avrundet skurd	Den veldig avrundete akantus er et trekk som gjenfinnes på mye av skurden omkring midten på 1800-tallet (ca. 1830-60)	1830-1860			VHV	0440b,1492, 1489, 1514, 1515
Avrundet skurd	Den veldig avrundete akantus er et trekk som gjenfinnes på mye av skurden omkring midten på 1800-tallet (ca. 1830-60)	1830-1860			LBY	0156, 0158, 0439,
Blomster, blamotiv	Skurden på 1800-tallet var preget av blomsterbarokken med blomster og bladmotiv	1800-t	Blomsterbarokk			
Bladkrøller ut til siden			Rokokko	Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821)	LBY	0149a,b,c; 0174
Bladskurd til samme side	Ingen ranke men bladverk går ut til en og samme side (lby0152, 0166, 0188).		Rokokko	Sylfest Nilsson Skrinde , 1732-1785, Skjåk, og Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804,	LBY	0152, 0166, 0188.
Bladtunger i stedet for greiner	Tydelige stengler og bladformer med bladtunger i stedet for greiner		Rokokko	Sylfest Nilsson Skrinde , 1732-1785, Skjåk, og Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804,	LBY	0157, 0446
Bruskbarokk	Ovale former		Barokk		LBY	0324, 0326
Detaljert, naturalistisk akantus	Detaljert, naturalistisk akantus var vanlig på slutten av folkekunstperioden omkring midt på 1800-tallet (VHV1491, LBY0164, LT00732)	1840-				VHV1491, LBY0164, LT00732

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	Utviklingen i akantusdekoren går fra Klukkstads (1705-1773) fantasifulle akantus over en mere stilisert og forenklet akantus fra slutten av 1700-tallet og videre igjen til det mer detaljerte og realistiske/naturalistiske, men mere spinkle en Klukkstad, frem mot midten av 1800-tallet.					
Flatskurd	Overflaten er helt flat og ikke avrundet. Vanlig i perioden ca 1650-1750. Vanligste motiv var renessanseranken , særlig i Lesjaskurden . (Renessanseranker: LBY0056, 0222, 0320, 0326)	1650-1750	Renessanse flatskurd , lesjaskurd		LBY	0056,169, 0222, 0283, 0320, 0324, 0325, 0326, 0329, 0450
Flatskurd			Flatskurd		VHV	0486, 0966
Flatskurd			Flatskurd bruskarokk		LT	00405
Høvre, bogtre	Må skjelne mellom objekt til hverdagsbruk, som var uten dekor, og til festbruk.					
Inskripsjoner	Årstall malt på skrin eller kister kan være både angi produksjonsår, gifteår, fødselsår. For Gifte- og fødselsår kan man sjekk navnet med bygdebok eller kirkebøker.				LT	00190, 00185
Jernbeslag dekor	Skrin. Ingen skurd- eller malingdekor. I stedet beslag av jern brukt som dekorelement. Muligvis fra 1600-tallet der treskurden ikke var fremherskende.	1600-t	Beslagorna-mentikk		LBY	0319, 0328
Jernbeslag Dekor. Lesja	Brukte ofte jernbeslag, som erstattet tapping av skrinrammen. Jern var en billig ressurs p.g.a. nærheten til Lesja jernverk. Beslag som var lagt i kors, var typisk for Lesja.		Beslagorna-mentikk		LT	01124, 00185
Knekkete akantusbånd	Bruk av regence-/akantusband hos lokale treskjærere ser man bl.a. hos Jakub Sæterdalen fra Lom (1756-1821)		Regence	Jakub Sæterdalen fra Lom (1756-1821)	LBY	0173, 0191

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Regence-bånd	f.eks. over korbuen i Lom kirke og hos Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå (slede LBY0191).			Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå		
Kraftig stilk og krøll		1750-	Barokk	Skjåk-Ola = Ola Rasmusson Skjåk, 1744-1803	LBY LT	0448 00664
Langsgående riller		1780/90-1810	Louis XVI		LBY	0149b,c, 0153,a,b, 0174
Langsgående riller		1780/90-1810	Louis XVI		VHV	0443
Lesjamaling	Kiste (ikke significance) LBY0789. Særtrekk se ornamentikk	1730-1830-	Lesjamaling		LBY	0058, 0099, 0100, 0331,
Lesjamaling		1730-1830-	Lesjamaling		VHV	0068, 0449,
Lesjaskurd	Særtrekk se Ornamentikk	1650-1750	Flatskurd, lesjaskurd renaissance		LBY	0056, 0222, 0324, 0326, 0450
Lesjaskurd			Flatskurd bruskarokk		LT	00405
Lesjaskurd		1650-1750			VHV	0486,
Liljedekor	Ola Bræk ⁶ . Samme skjæremåte som Skjåk-Ola men spinklere (kraftig stilk og krull). Kjennermerke en liljeform øverst på skapene sine eller en buet konturliste øverst på kollen. Skurden ofte preget av rokokko.		Rokokko	Ola Iverson Bræk, Skjåk (1749-1833)	LBY	0448, 0455
Perlerad	en klar og rein skurd med bladkrøller ut til siden og med en «perlerad»		Rokokko, Louis XVI, empire	Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821)	LBY	0149a,b,c, 0174, 0456

⁶ Engen. s. 57, 58

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Perlerad			Rokokko, Louis XVI, empire		VHV	0440
Prikker i skurd	VHV 0309, 1289 (slede), LBY 0222, 0330, 0457b,c		Rococco	Kjørrn, 1727-1805, Heidal	VHV	0309, 1289
Prikker i skurd			Rococco. Louis xvi, Empire	Kjørrn1727-1805, Heidal	LBY	0222, 0330, 0457b,c
Reiseskrin med flatskurd	Flatskurd. Overflaten er helt flat og ikke avrundet. Vanlig i perioden ca 1650-1750.	1650-1750	Flatskurd		LBY VHV	0222, 0324, 0326, 0325 0486, 0966
Renessanseranke	Flatskurd var utbredt siste halvdel 1600 og første halvdel 1700-tallet. Vanligste motiv var rennessanseranken , særlig i Lesjaskurden . (Renessanseranker: LBY0056, 0222, 0320, 0326)		Flatskurd, lesjaskurd		LBY	0056, 0222, 0320, 0326
Sledeskrin	Ble også lagd skrin til å sette forrest i sleden					
Smijernsdekor	På høvrer. Smijerndekor i stedet for skurd var ikke uvanlig på 1600-tallet og tidlig på 1700-tallet, der treskurden på hverdagsgjenstander ikke var fremherskende. Smijerndekor på høvrer for eksempel fra 1700-tallet formet som sammenbundne volutter	1600-1700			VHV	439, 441, 442, 1488
Smijernsdekor	På høvrer	1600-1700			LBY	441, 455, 458,
Spir, sentralt plassert bladskurd	Et særtrekk for Helleløkken var skap dekorert med et spir med bladskurd i midt på skapet sin topp. Den sentralt plasserte bladskurden på VHV1491 og ev LBY0150a, 0161a representerer samme stiltrekk i mindre format. LT0664: bogtre men nesten identisk skjæremåte som på bogtre LBY0150,b,c som hører sammen med LBY0150a og antas å være skåret av Hans Olson Helleløkken fra Vågå (1791-1858).		Rokokko	Hans Olson Helleløkken fra Vågå (1791-1858).	LBY VHV LT	0150a, 0161a 1491 0664

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Store tomme flater	Åpne, tomme felt med enkle former	1810-1830	Empire		LBY	0155, 0156, 0162, 0439, 0451, 0457b,c
Tulipaner	tulipaner og andre motiv fra blomsterbarokken også brukt.		Lesjaskurd		LT	0190
Usymmetriske ornament			Rokokko	Skjåk-Ola = Ola Rasmusson Skjåk, 1744-1803	LBY	0170, 0188

Fargebruk

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Fargebruk på fasader 1700-1750	Maling ble dekor 1700-1750 Etter hvert spredte den europeiske fargekulturen seg utover landet, og man malte ikke lenger fasadene sine kun for å beskytte treverket, men også for å dekorere huset. Jordfargene engelsk rød, dodenkopf, lys oker, mørk oker, rå umbra og brent umbra dominerte (. Hvitt var et kostbart pigment, og ble ikke vanlig i bruk før mot slutten av 1700-tallet.					
Fargebruk på fasader 1750-1850	Imitasjoner av stein og tegl 1750-1850 Arkitektur i stein, med forbilder fra sand- og kalksteinsbygninger i Europa, ble populært under Rokokko, Barokken og Louis Seize-tiden (ca. 1750-1850) . Nå dominerte lyse farger; grå, blågrått og kjølige grønne kulører, mens oker og rødlig oker også var vanlig . Mot slutten av perioden ble varianter av grått de mest dominerende panelfargene på hovedfasadene. Bakvegger og uthus ble malt oker og engelskrøde som før.					
Fargebruk ubehandlet flatskurd	Farge på ubehandla flatskurd mønstre. Ble brukt saft fra orr blandet med spytt, som ble smurt ut over mønstret. Fikk en rødlig, terrakottarød fargetone. F.eks. LT00405	1650-1750	Lesjaskurd Flatskurd		LT	00405
Fargebruk	Fernisering av maling vanlig fra begynnelsen på 1700-tallet Lys blå farge ofte brukt på kister/skrin i perioden ca. 1700-1790 (VHV0008). Etter 1790-tallet ble det brukt en mørkere blå brunfarge (skrin/kister).	1700-t 1700-t		LBY 0319	LBY VHV	0319 0008

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	Blå/prøyserblå favorittfargen rokokkoperioden ⁷	1750/1775 -1800				
	Mørkere blå farger, røde, grønne farger vanlig 1750-1800/beg 1800/ 1700-tallsfarge (VHV0068, VHV1488, LBY0165, LBY0434, LBY0436, LBY0166, LBY0437, LT00724)	1700-t/ 1750-1800			VHV LBY LT	0068, 1488 0165, 0166, 0434,0436, 0437 00724
	Blågrå bunnfarge var vanlig på siste halvdel av 1700-tallet. (LBY0152;; VHV0874?)	1750-1800			LBY	0152
	Dus rødfarge (1700-tallet) (LBY, 0156, 0164, 0165, 0169, 0170?)	1700-t				
	Brun bunnfarge var vanlig fra 1780-tallet frem til 1850-70-tallet, der ådring etter hvert tok over. (VHV1514; LBY0172)	1780-1870			VHV LBY	1514 0172,
	Rød, gul blå: fargetrend fra seint 1700-t/tidlig 1800-tallet (LBY0149b, c, LBY0168; LBY0150; LBY0440)	Ca 1790- 1810			LBY	0149b, c;0150, 0168, 0440
	Gull- og sølvfarger begynte man å bruke i forbindelse med kineserier på 1700-tallet. I Gudbrandsdalen ble kineseriene først introdusert av Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå (VHV0443)	1790-?			VHV	0443
	1800-: Ny fargetrend i Gudbrandsdalen fra ca. 1800: Brun, grønn, hvit som bunnfarge på skap og paneler.	1800-				

⁷ Se Peter M. Anker for foto i Norsk Folkekunst s. 159.

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	<p>Blomster ble nu malt realistiske. Stilendringen var påvirket av Per Veggum, Vågå, 1768-1836. Fra sin læretid på Røros tok han med rokokko- og Louis XVI stillen og inkorporerte den i sin maling og treskjæring. Veggums mest brukte element var rocailleformer og naturalistiske blomster⁸.</p> <p>På slutten av 1700-tallet får man de første kunstige, dvs. kjemiske fargestoffene fra den ny fargeindustrien. Som følge av dette får man i løpet av 1800-tallet en rekke ny farger og fargenyanser. Rosemalerne dro fordel av disse billigere fargene og man ser at de ny og grelle fargenyansene slo gjennom i siste halvdel av 1800-tallet⁹.</p> <p>Sterke (røde, gule og grønne) farger vanlig i perioden 1820-1850 (LBY0171, 0442, LT00724, VHV0308, 0486, 2696)</p> <p>Fra rundt midt på 1800-tallet endrer fargesmaken seg mot lys blå, eplegrønn, sitrongul og foskjellige blåtoner.</p> <p>Bunnfarger. Det ble ofte brukt en blanding av malingrester til bunnfargen, som får en ubestemmelig farge.</p>	<p>1790- /1850-</p> <p>1820-1850</p> <p>1850</p>			<p>LT</p> <p>VHV</p> <p>LBY</p> <p>LT</p>	<p>00450</p> <p>0308, 0486, 2696</p> <p>0171, 0442</p> <p>00724</p>

⁸ Ellingsgard, Nils: Norwegian rosepainting, Oslo 1988

⁹ Peter M. Anker Norsk Folkekunst s.143

Rosemaling. lesjamaling

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Rosemaling, generelt	<p>Man regner med en innledningsfase for rosemalingen i perioden 1740-1800 der lokale stilformer utvikles, en gjennombruds-/blomstringsfase ca. 1800-1840, en nedgangstid i perioden 1850-1880 og en fase med langsomt opphør fra 1880-årene.</p> <p>Dominerende stilarter var barokk og rokokko 1750-1850, rokokko særlig fra 1800-</p> <p>Generelt for rosemalere: motivvalget var preget av todimensjonale bladranker og blomsteranker.</p> <p>1650-1700: enkle farger og kraftige svarte konturer; forkjærlighet for store blomstervaser i renessanse og barokkstil med bibelske motiv.</p> <p>1750: Malere fra den tidlige perioden rundt 1750-tallet har mindre tilknytning til rokokkoen og oftere utgangspunkt i eldre kirkemaling i renessanse- og barokkstil med store bladranker, store blomster/roser og ev. bibelske motiv.</p> <p>Rokkoperioden: vanligste motivene var blomster, tulipaner; kartusj med c-former, muslingskall, blomster og andre motiv; skråstilt sprinkelverk.</p> <p>Nyklassisme, Louis XVI: urner, vaser, småblomstrede border, blomsterurner, symmetri.</p> <p>Artikkel: https://lokalhistoriewiki.no/wiki/Rosemaling Artikkel: https://no.wikipedia.org/wiki/Rosemaling</p>	1740-1880	Barokk Rokokko			
Rosemaling, Lesjamaling	<p>«Lesjamaling» en samlebetegnelse for rosemalingen fra Lesja, som ble preget av Klukstadslekten i 4 generasjoner fra rundt 1730 til 1830. To andre representanter for Lesjamalingen var Hans Belle og Haldor Simahaugen.</p>			Jakup Erlandsson Klukstad, slutten 1700-t) (LBY0331)	Vhv LBY	0449, 0068 0058, 0099, 0100, 0331

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	<p>Et av Lesjamalingens særtrekk var den store variasjonen i bruken av akantusdekoren. Bruk av naturalistiske blomster fra den tidlige rosemaling var et annet dekorelement. Typiske farger var blå, rød og gul. Det ble ofte brukt en blanding av malingrester til bunnfargen, som får en ubestemmelig farge.</p> <p>Andre kjennetegn for Lesjamalingen: Kombinasjon av c- og s-forma akantusgrener med taggete bladverk enten som enkeltvolutter som symmetriske dobbeltvolutter. Hovedvoluttene ender som regel i åpne rosetter eller stiliserte tulipaner i profil. Tulipanmotivet ble bragt til lesja via hollandske håndverkere på Lesja verk. Bladene er som regel taggete akantusblad. L-malingen hadde ikke noen stor variasjon i blomstermotivene. Ofte var malingen helt uten blomster. Asymmetriske komposisjoner er sjeldne.</p> <p>Et skrin fra Lom hører også til denne dekortradisjonen (LBY0331 og Kiste(ikke significance) LBY0789). Andre steder i Ottadalen var det blomstermotivet som var mest brukt. Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå brukte f.eks. rosen som dekormotiv. Lesjamalerne virket også ofte i den øvrige Ottadalen, f.eks. Per Veggum i Vågå. Det er registrert over 100 dekormalere fra Lesja.</p>		Tulipanmotiv		LT	02672

Ornamentikk. Diverse stiltrekk

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Ornamentikk	Ingen skurd- eller malingdekor. I stedet beslag av jern brukt som dekorelement. Muligvis fra 1600-tallet der treskurden ikke var fremherskende (LBY0319. LBY 0328)	1600-t	Jernbeslag		LBY	0319, 0328
	På Lesja brukte man ofte jernbeslag, som erstattet tapping av skrinrammen. Jern var en billig ressurs p.g.a. nærheten til Lesja jernverk. Beslag som var lagt i kors, var typisk for Lesja.				LT	01124
	Reinsdyrhorn ev. med smijernsdekor var ikke uvanlig på slutten 1600, begynnelsen 1700-t (horn: LT00451; LBY0458; VHV0306, 0307, 0439, 1488)	16-1700-t	reinsdyrhorn		LBY LT VHV	0458 00451 0306, 0307, 0439, 1488
	Smijerndekor i stedet for skurd var ikke uvanlig på 1600-tallet og tidlig på 1700-tallet, der treskurden på hverdagsgjenstander ikke var fremherskende. Smijerndekor på høvrer for eksempel fra 1700-tallet formet som sammenbundne volutter (LBY0441, 458; VHV439, 441, 442, 1488)	1600 / 1700-t	Smijerndekor		LBY VHV	0441, 0458 0439,0441,442, 1488
	Barokken hadde rankeform med sammenhengende ranker.	1700-1750-	Barokk			
	Stiliserte rankemønstre (1700-1750) (VHV2697)	1700-1750-	Stilisert ranke		VHV	2697
	Det knekkete båndmotivet langs oversiden er et stilelement typisk for det tidlige 1700-tallet bl.a. i Regencestilen (ca 1720-1750) (LBY0173)	1720-1750	Regence		LBY	0173, 0191
	Kartusj. Knekkete band rundt sprinkelverket i kartusjen er et element fra regencestilen ca. 1720-1750 i perioden	1720-1750	Regence		VHV	0008

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	mellom barokk og rokokko (VHV0008). Under rokokkoen får kartusjen uregelmessig form , ofte sammensatt av C-former med bladverk, muslingskall, blomster o.l.	1750/1775 – 1800	Rokokko			
	Bladverk i stedet for ranke (LT02672), et rokokkotrekk og bladverk som går ut fra en og sammen side . En liknende skjæremåten ser man hos Sylfest Nilsson Skrinde, 1732-1785, Skjåk og Sevald Larsson Sperstad, 1753-1804, Skjåk (LBY0152; LBY0166; LBY0168; LBY0156; LBY0170, LBY0188)	1750/1775 – 1800	Rokokko		LBY LT	0152,0156, 0166, 0168; 0170, 0188 02672
	Det skråstilte sprinkelverk var et yndet motiv i rokokkoen (ca. 1750-1800) (VHV0008, LBY0149a). Akantus blandet med rocailleformer (Rokokko)	1750-1800	Rokokko		VHV LBY	0008 0149a
	Langsgående riller på alt som ikke er akantus var vanlig mellom rokokko og empire på 1790-tallet (Louis XVI 1780-1810). (VHV0087; VHV0443; LBY0149b,c, LBY0153 ab, LBY0174, LBY0456)	1780-1810	Louis XVI		VHV LBY	0087, 0443 0149b,c, 0153a,b, 0174, 0456
	Åpne, tomme felt med enkle former (Empire) (LBY0156, LBY0162)	1810-1830	Empire		LBY	0155, 0156, 0162, 0439, 0451, 0457b,c
	Skurden på 1800-tallet var preget av blomsterbarokken med blomster og bladmotiv	1800-tallet	Blomsterbarokken			

Ornamentik. Lesjaskurd, Flatskurd. Renaissanceranken

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Ornamentikk Lesjaskurd, Flatskurd renessanse ranken	Flatskurd var utbredt siste halvdel 1600 og første halvdel 1700-tallet. Vanligste motiv var renessanseranken , særlig i Lesjaskurden . (Renessanseranker: LBY0056, 0222, 0320, 0326) Det og bruk beslagornament f.eks. på skrin. Etter hvert ble tulipaner og andre motiv fra blomsterbarokken også brukt. Hovedmotivet i Lesjaskurden (flatskurd) var ensformige, flate og glatte ranker og rankestubber . De spiraloppullede blad er for det meste omgjort til småspiraler eller rundinger på stilk. Flatskurdtradisjonen holdt seg i Gudbrandsdalen til langt inn på 1700-tallet. ¹⁰ Seinere ble dette og flatskurden avløst av den mere plastiske akantusskurden (Barokkakantus, Klukkstad)	1650-1750	Lesjaskurd Flatskurd		LBY	0056, 0222, 0320, 0326
Fargebruk ubehandlet flatskurd	Farge på ubehandla flatskurdmønstre. Ble brukt saft fra orr blandet med spytt, som ble smurt ut over mønstret. Fikk en rødlig, terrakottarød fargetone. F.eks. LT00405	1650-1750	Lesjaskurd Flatskurd buskbarokk		LT	00405

¹⁰ Ellen Marie Magerøy: Norsk treskurd, s. 128, 142 (1972)

Ornamentikk. Bruskarokk, barokkranke

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Ornamentikk bruskarokk barokkranke	<p>I barokkens første del (fra 1630- til slutten av 1600-tallet) hadde det vært bruskformene med de skjeve voluttene/ ovale formene som dominerte ornamentikken, f.eks. LBY0324, 0326; LT-00405</p> <p>Men i barokkens siste del fra slutten på 1600-tallet ble akantus sammen med andre motiv fra antikken gjenoppdaget.</p> <p>Akantusbarokken ble nå dominerende særlig innen for kirkeutsmykkningen. Fra midt på 1700-tallet sprer ornamentikken seg til hverdagslige gjenstander, interiør mm. Kjente bygdehandverkere i Nord-Gudbrandsdalen som viderebrakte akantusstilen var bl.a. Klukkstad, Skjåk-Ola, Sylfest Skrinde (elev av Klukkstad), Sæterdalen (akantus på prekestolen i Lom, skap i Vågå). Akantusornamentikken ble kalt for «fransk løv».</p> <p>Den barokke akantusranken var i høyere grad enn renessanseranken en «bladranke», der stengelen for det meste er helt gjemt av bladverket.¹¹ (Klukkstad, altertavle 1749, Lesja Kirke)</p> <p>Plastisk utformet ranke med storbladet akantuskruker; kraftig, levende planteornamentikk. Rankegreiner med tett løvverk som kruller seg sammen i små og store spiraler.</p> <p>Mange steder på bygden holdt akantusbarokken på å være et hovedmotiv jamvel om den ble blandet med rocaille og rankestubber under rokokkoen.</p>	1630-1720	Bruskarokk		LBY LT	0324, 0326 00405
			Barokk	<p>Jakup Bersveinsson Klukkstad, 1705-1773)</p> <p>Erland Jakupson K: midt 1700</p> <p>Erland Jakupson K, d.y. ca. 1800- Jakup Erlandsson K, sist 1700-t</p> <p>Skjåk-Ola = Ola Rasmusson Skjåk, 1744-1803</p> <p>Lars Jensen Borg, ?-1710, Kristiania</p> <p>Sylfest Nilsson Skrinde , 1732-1785, Skjåk</p> <p>Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821</p>	LBY	0331

¹¹ S.st. s. 136, 143 (Kjørn)

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	<p>Mens akantusornamentikken var dominerende kunne den også inneholde andre plantemotiv, fugler og blomster (som hos f.eks. Lars Borg på prekestolen i Sør-Fron kirke fra 1703).</p> <p>Barokk artikkel¹²</p> <p>Artikkel: https://lokalhistoriewiki.no/wiki/Barokk</p>					

¹² http://www1.uis.no/fag/LearningSpace_kurs/Guide/Tidslinjer/Kunsthistorie/tekstsider/barokken/n_barokken.htm

Ornamentikk. Regeceakantus; båndakantus. Akantusrokoko. Nyklassisme. Ornamentikk etter ca. 1830

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
Ornamentikk regece- akantus; båndakantus	Knekkete bånd med skarpe vinkler er et regece stilelement . Brukt sammen med akantus blir det kalt bandakantus . Regecebåndet fungerer her som et skjelett for rankeverket. Ses bl.a. på Jakub Sæterdalens dekorasjon over korbuen i Lom kirke. Regece er en stilperiode mellom barokk og rokokko ca. 1720-1750. Stiltrekk ofte blandet med andre stiler, f.eks. rokokko (som hos Peder Veggum ¹³)	1720-1750	Regece	Jakup Rasmusson Sæterdalen, Lom/Vågå (1756-1821) Peder Olson Veggum (1768-1838) fra Vågå	LBY	0173, 0191
Ornamentikk rokoko. Akantusroko kko	Typiske rokokkomotiv: rocailleelement slik som muslinger, sneglehus, koraller. S-forma kurver; C-former (rett og omsnudd); ornamentdeler som likner mest på fuglevinger eller palmegrener; naturalistiske blomster, fugler og små amorfigurer . Oppdelte ranker og rankestubber. C-former med bladverk; c-forma stengelstubber med bladtunger i stedet for vanlige bladdekte greiner (LT-00664; LBY0157, 0446) (ses hos Sylfest Skrinde ¹⁴); usymmetriske ornament satt sammen av akantuskruller, ses hos Skjåk-Ola ¹⁵); bladformer uten stengel (som hos Peder Veggum og Garmo, LT02672 ¹⁶); bladverk som går ut fra en og samme side og uten ranke (LBY 0152, 0166, 0188).	1750-1780	Rokokko	Skjåk-Ola Garmo Kristen Listad, 1726-1802, Fron Sylfest Nilsson Skrinde , 1732-1785, Skjåk Peder Olson Veggum, Vågå, 1768-1836	LBY LT LBY LT	LBY0157, 0446 00664 0152, 0166, 0188 02672

¹³ Foto hos Arnfinn Engen: treskurd og treskærarar, s. 70

¹⁴ Foto hos Arnfinn Engen: treskurd og treskærarar, s 37

¹⁵ S.st. s.42,43

¹⁶ S.st. s. 70, 71

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	Mange steder på bygden holdt akantusbarokken på å være et hovedmotiv jamvel om den ble blandet med rocaille og rankestubber under rokokkoen. Kristen Listad blanda element fra barokk, rokokko, regence, Louis XVI (blandet blomster, bladverk, aks, muslinger, frukter ¹⁷).					
Ornamentikk Nyklassi- sisme	Prikker i skurden		Rokokko, Louis xvi, enpire.	Estin Guttormsen Kjørrn , Heidal (1727-1805)	LBY	0222, 0330, 0457b,c
Ornamentikk Nyklassi- sisme	Empiren (1810-1830) og Louis XVI hører til nyklassisismen. Første fase av n-k (Louis XVI 1780-1810) avløste rokokkoens uro med symmetri og ro. Typiske motiv var (f.eks. på ovner) urner, girlander, ovaler og rette liner . I akantusbygdene gikk hovedutviklingen fra akantusbarokk til akantusrokokko, mens nyklassisismen fikk mindre innflytelse .	1780-1810 1810-1830	Louis XVI Empire			
Ornamentikk etter ca. 1830	Treskjærerne på 1800-tallet lagde stort sett variasjoner over tema som var kjent på forhånd. Akantusmotivet ble ved med å stå sterkt i Gudbrandsdalen på hele 1800-tallet.	1830-1900	Akantus			

¹⁷ S.st. s. 52

Akantusornamentik. Variasjoner, typer.

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr	
Akantus	Akantuskurden kombinert med den utfyllende skurden i et innrammet område og den mørkere røde og grønne fargen antyder at høvret kan være fra siste halvdel av 1700-tallet (LBY0287)				LBY	0287	
	Akantusskurd med dypt relieff var vanlig i den første halvdel av «folkekunstperioden» ca. 1750-1800.				LBY	0330	
	Fyldig akantus: ca 1750-1800 (LBY0448)				LBY	0448	
	Akantus med rocailleformer (rokokko ca. 1775-beg 1800-t) og prikker i skurden . En stil mye brukt av Estin Guttormsen Kjørrn, Heidal (1727-1805), (se foto av høyre ende på høvret) (Rocaille: VHV0308, 0088). Prikker: VHV0309, 1289 (slede), LBY0222, 0330, 0457b,c			Rokokko		VHV	0088, 0308, 0309, 1289
	Akantusblad som ligger opp på en skjellform . Rokokko 1750-1800.(LBY0153)			Rokokko		LBY	0222, 0330, 0457b,c
Bladverk i stedet for ranke, et rokokkotrekk (LBY0156, LBY0431?, LT02672). Barokken hadde derimot rankeform					LBY LT	0153 0156, 0431 02672	
						0443	

Navn	Beskrivelse	Periode	Stil	Håndverker	Avd	Nr
	Langsgående riller på alt som ikke er akantus var vanlig mellom rokokko og empire på 1790-tallet. (VHV0443; LBY 0149b,c, LBY0153 a, b, LBY0174)	1780/90-1810	Louis XVI		VHV LBY	0149b,c, 0153,a,b, 0174
	Forenklet akantus. Slutten 1700, begynnelsen 1800	1790-1820			LBY LT	0150b,0151a,b 03519
	Stilisert akantusmønster, slutten 1700-t-1820 (VHV0068: Lesjamaling, 0308)	1790-1820			VHV LBY	0068, 0308 0165
	Enkelthet i skurden, et trekk fra empiren (ca. 1810-1830). Store tomme flater med enkle former, f.eks. repsnoingsdekor i underkanent av bogtreet, trekk fra empiren (1810-1830). (LBY0156, LBY0439)	1810-1830	Empire		LBY	0155, 0156, 0439, 0451, 0457
	Den veldig avrundete akantus er et trekk som gjenfinnes på mye av skurden omkring midten på 1800-tallet (ca. 1830-60) (VHV0440b, 1489, 1492,m 1514, 1515. LBY 0156, 0439)	1830-1860	Avrundet akantus		VHV LBY	0440b,1492, 1489, 1514, 1515 0156, 0439
	Detaljert, naturalistisk akantus var vanlig på slutten av folkekunstperioden omkring midt på 1800-tallet (VHV1491, LBY0164, LT00732)				VHV LBY LT	1491 0164 00723?
	Utviklingen i akantusdekoren går fra Klukkstads (1705-1773) fantasifulle akantus over en mere stilisert og forenklet akantus fra slutten av 1700-tallet og videre igjen til det mer detaljerte og realistiske/naturalistiske, men mere spinkle en Klukkstad, frem mot midten av 1800-tallet.					

Opplysninger.

Kildegrunnlag

Se ellers utførlig beskrivelse i rapporten [Vurdering av 3 delsamlinger](#): U:\Søren\Museene\Registrering og samlinger\Significance\Metode & analyse\Endelig Rapport 2018

Primus

Lom

Primus hadde i utgangspunktet kortfattede opplysninger om betegnelse, inkomstår, giver, kjøp/gave, beskrivelse og plassering kopiert i 2005 fra *Gjenstandsprotokoll bd. 1-2, u.år.LBY0001-1139* samt i noen grad fra *Katalog for Lom bygdesamling. Utarbeidd for Lom heimbygdlag ved O. A. (1925)*. Opplysningene i Primus er 2015,16,17 supplert og korrekturlest på alle felter, der det har vært mulig å skaffe opplysninger. Dette gjelder i særlig grad innen for Primusfanene klassifikasjon (emne, klassifikasjon, stil, periode), beskrivelse (fritekst, mål, materialer, farger, teknikk), historikk (aksisjon, eierskap, bruks-/produksjonsopplysninger), administrative hendelser (tilstandsvurdering) og foto (alle objekt under Significanceprosjektet er blitt refotografert med opp til flere foto pr. objekt). Pga. mangelfulle opplysninger om opprinnelse i tid og rom har prosjektet i tillegg investert tid i en kunsthistorisk stilanalyse for å få avgrenset periode og til dels sted. Hjelp til dette har vi bl.a. fått fra litteraturstudier, Kåre Hosar fra Maihaugen og andre ressurspersoner innen for feltet. Alt i alt er opplysninger om objektenes proveniens og øvrige empiri blitt vesentlig forbedret.

NKKM-registreringskort, registrert 1991-1996. LBY0001-1139

Lom

Lom bare få supplerende opplysninger. Primært kopierte opplysninger fra tidligere *Gjenstandsprotokoll bd. 1-2, u.år.*

Andre kataloger

Lom

Gjenstandsprotokoll bd. 1-2, u.år.LBY0001-1139.

Kortfattede opplysninger om betegnelse, inkomstår, giver, kjøp/gave, beskrivelse, plassering. Mangler opplysninger om sted og datering for bruk og produksjon.

Bra supplement til Kartotekskartene på eier/giveropplysninger.

Kartotekskort. 292 nummererte kort. U.år. Laveste nr. LBY0001, Høyeste LBY0471. Primært Aukrustobjekt.

Fyldige beskrivelser av form, tilstand og dekor. Bra supplement til primus. Mangler opplysninger om inkomstår, giver, kjøp/gave, sted og datering for bruk og produksjon

U:\Søren\Museene\Registrering og samlinger\Significance

Katalog for Lom bygdesamling. Utarbeidd for Lom heimbygdlag ved O. A. (1925). Katalog over objekt innsamlet av Olav Aukrust solgt til Lom heimbygdlag 1925. 355 numre.

Summariske opplysninger om form og dekor; sporadiske opplysninger om sted og datering for bruk og produksjon. Mangler opplysninger om eiendomsforhold